

~~A 200~~
3603.

H. Laakmann'i raamatukogu.

N° 324.

See raamat maksab sõidetud
.....fop. Kes raamatu ära rikub
ehk kautab peab tema täit hinda
ära tasuma.

153 4/63
Pühha 10.

joulo laupäeva õhto,

eht

Anton se waene laps.

Äks armas jut.

H. Laakmanni
märk. kingit. 1916

Tarto linnas 1844.

Trükitud H. Laakmanni kirjabega ja temma
kullu ning warraga.

Der Druck ist unter der Bedingung gesta-
dast die gesegliche Zahl Exemplare der Censurcom
übergeben werde.

Dorpat, d. 9. Septbr. 1844.

Censor S a h m e n.

ENSV TA
Kirjandusemuuseumi
Arhiiviraamatukogu

25321

Esimeenne peatük.

Joulo laul.

Pühha joulo laupäwa õhtul käis se waene
Anton, üks armas kahheksa aastane poisikenne,
weel eddasi mõda lummitand teed. Sel waesfel
poisikesfel ollid temma ärmatand jukseid ühhe
mušta õllise kühbaraga faetud mis temmale
weel nullifest suwwest olli ülle jänud, ja ta
palled punnetasid möllemad kangeft külmasf.
Temma olli soldati modi rietes ja olli temmal
üks tulli punnane Hufari kampsullikenne
selgas. Parremas lääes olli temmal üks tuggew
kep, ja selgas kandis temma ühte reisi-kimpo,
kus sees kii temma hea warra olli. Agga ta
olli rõmus ja murreta, ja temmal olli seft
tallifest ilust ümberringi ja neisi lummetand
pöfastest ja pudest tee äres süddamelik rõõm.
Siis lääks päike tulli punnaselt loja. Ja kii
förrakesfed ja oksad elkisid kui punnasfed tulles
kibbenet, ja fa need liggidal männi; metsa puu
ladwad läikisid õhtu punnas fulla karwalisfed.

Anton mõtles siina küllasse, mis teine
pool metsa olli, weel ilma sure waewata joud-
wad, ja lääks julgeste ja süddamelikkult siina
paksu, pimmeda metsa sisse. Temma lodas seäl
küllas enneselle head joulo pühhad sada; seft

temma olli kuulnud, et need tallopojad seal pidid noukad ja armolised ollema. Agga ta polnud weel ühte werend tundi aega käinud, siis effis ta õige tee peält ärra, ja läks ikka süggawemale selle pakso, pärrato mäggiise metsa sisse. Ta pididi peakeselt allati läbbi süggawa lumme astuma, ja mitto lord waus ta hopis nende aukude sisse, mis lummega ollid näggematta kinni kaetud. S' tulli peäle ja toufis ka weel üks kange külma tuul. Pilwed katsid taewast, ja kustiutasid kiki tähhekeisi, mis läbbi pimmeda männi: õkste weel paistsid. Ni sai siis kot-pimmedaks ja affas weel ueste pakjuste lund saddama.

Se waene poisikenne ei leidnud ennam ommast teest ühtegi jälge, ja ei teadnud ennam kus pole ebdasi woi taggasi miina. Wäsinud sest pikkast eksitusse käigist ei joudnud temma ennam ebdasi miina. Temma jäi seisma, wärrises külma perrast, ja affas halledaste nutma. Ta panni omma reisi-kimpo lumme peäle mahha, langes siina kõrwa põlwile, wöttis kühbarat peast ärra, tõstis ommad kül-mast kangeks jänud käed taewa pole ja pallus ärdaste nuttes: „Dh sa armas Issa taewas! Dh ärra lasse mind siin üksikus metsas külma kätte ärra surra. Wata, ma ollen jo üks waene laps, ja mul polle jo ennam isä ei ka emma. Mul polle ennam muid keddagi kui agga Sinna. Agga sinna olled jo kiki waeste laste isä! Dh ärra lasse mind ärra-

külmetada; heida armo omma waese lapse peäle. Täanna on jo se õ millal Sinno poeg selle ilmale sündis. Temma pärrast kule minno pallumist. Dh, ärra lasse selsammal ööl, kui kiti se ilm ennast ülle selle jummalikko lapse sündimisse römustap, mind waest poiskest siin üksikus metsas mitte ärra surra.“ Ta panni omma wäsinud pead omma pisikesse kimpo peäle, ja õhkas ja nuttis kibbedaste!

Agga kula — siis kulis ühhe korraga, kõrwalt kõrgeft alla, ni kui armsad kandle heält, ja üks immelik illus laulo heäl toufis ni et paed sest wasto kõllisid. Selle poisikesse melest olli ni, kui olleks ta Jummalala pühha inglid kuulnud laulma. Temma toufis ülles, kulas ja panni käed ristri kokko. Tuul olli ärra waigistand, ni et ükski kõrrekenne ennam ei liikunud. Ütlemtatta illus olli se laulo heäl sel õsel seal süggawas waikises metsas. Rääud kulis ta selgeste need sannad: „Olle julge iggas häddas, Sest wata omma armsad poega on Jummal sinnule ärrapeästjaks andnud! Temma peäle loda, ja wötta süddat, Mis pahha on, teep temma jälle heaks; Ta armastap sind kui omma ello.

Rääud jäi jälle wait, kui et agga weel maddal kandle heäl järrele ellises. Sel wäsel Antonil sai sest üks immelik tundminne ta süddamesse. Dh, ütles temma, sedda tundsid wist need karjased ka Petlemmas ommas süddames, kui nemmad seal sel pühha ööl

sedda taewa laulo kuulsid; ka minna tabhan jälle neeste süddat wötta ja rõmus olla. Tõeste saab siin liggi head rahwast ellama, kes mind wasta wöttawad; sest ma lodan, et nemmad ingli wistl üksi ni ilusaste ei laula, waid et neil ka ni sõbralik meel on, kui neil inglidel. Temma wöttis omma kimpokest ja läks siina lingo otsa — selle kohha pole kust ta sedda armsad laulo heält kulis tulles. Ta olli wahhest mõnda sammo läbbi põstaste läinud, siis paistis temmale üks elle tulle walgus wasto, mis jälle kohhe ärra kaddus, nantuke aja pärrast jälle paistis, siis jälle mõnneks silma pilguts ärra kaddus, ja siis jälle elle daminne paistis, ja sedda wiisi wahheldas. Anton läks nüüd rõmsaste ebdasi, ja sai ühhe maja jure, mis üksikult metsae seisis. Temma kopyutas kaks, kolm kord ukse külge; temma kulis ka kül mitto rõmsad heält seal majas, agga ükski ei wastand temmale. Nüüd katsus ta sedda ust lahti tehha, se olli agga linli peäl finni. Temma läks sisse, kobbis kawa seal esikus pimmedas ümber, ja otssis sedda toa ust. Wimaks leidis ta sedda, teggi sedda lahti — ja jäi immetsemisega seisima. Üks elle walgus mitmest kindlest paistis temmale wasto. Temma melest olli ni, kui et ta olleks Parradisi, ehk lahtris taewasse watanud.

Toa nurkas, kahhe akne wahhel, olli üks wägga illus pilt kus peäle üks maa-kohd olli ni selgeste malitud, kui et se olleks viete kew-

wadesel ajal filmi ees nähha olnud — üks mägginne kohd tõrge sammelledud kaljodega, rohkeliste männi-metstega, tallo majadega, lambo karjadega, kige nende karjatsega, ja ühhe pisikesse liinaga üllewel mäe otsas. Agga keskel sedda maa-kohha olli üks kaljo-auf — seal olli se laps Jesus nähha — pühha Maria — se auwäärt Josep — need karjatsed kummardamas, ja üllewel lendasid inglid rõmus. Se kogona pilt wälkis immelikkult ilgades; nenda kui olleks siina peäle arwamatta pahjo tähhekeisi olnud külwatud, nenda kui lehhed ja rohjud kewwade ajal ilgawad, kui rohkesti on kastet peäle sadanud.

Need perre-rahwas ollid siina se lapse Jesusse sõime ümber ennast kokko koggonud. Ühhel pool istus se isfa, ja temma põlwele wahhel seisis kannel; teisel pool istus emma sel olli se kige pissem laps süles. Kaks armsad lapsokest, üks poisikenne ja üks tüdrukukenne, seisid mõlematte wannematte wahhel, watafid waggaselt siina Dnisteggija sõime peäle ja tõstsid käsfi ni samma ülles, kui need waggad karjatsed, kis sõime ees kummardasid. Nüüd mängis isfa jälle kannelt, ja emma laulis omma armsa ingli heälega neid sanna sest laulust, mis Anton enne metsa olli kuulnud. Need kaks last laulsid omma penikesse, elleda heälega rõmsaste, ja isfa laulis Basfi, ja mängis kandle peäl. — Reminad laulsi:

Wits: Ku kitus olgo iggawest.

So söime jures Jesuke!
 Ma seisau, oh mo ello!
 Ma tullen, kingin Sinnule,
 Mis Sinna annud mulle:
 Se on mo hing, waim, südda ka,
 Kit sedda wötta armoga
 Ja te So mele pärrast.

* * *

Seft enne kui ma sündisin,
 Sa sündsid õnneks mulle,
 Ka enne kui weel arwastin,
 Mind wõtsid ommaks sulle,
 So kässt mind weel polnud teind,
 Kui sinno südda noudma läind,
 Ka minno ommaks sada.

* * *

Mind kattis pimme surma õ,
 Sa päwaks mulle toufid,
 Oh päike! sa mo hingesse
 Suurt ello walgust süütsid
 Mis sedda kallist usfo turb
 Teind põllema mo hinges sult,
 Löpmatta illus päike!

* * *

Kui minno südda saggeste
 Mo ihhus kurb on, nuttab,
 Sa hüad mulle heldeste:
 So söbber abbiks töttab,
 Mis leinad sa mo wennike?
 Et olle rõmus järgeste,
 Ma makfan sinno wõllad.

* * *

Nüüd lodan ma mo peästia!
 Mis sa ei kela mulle,
 Sind hoida hinges löpmatta
 Ja ifka jäda sulle:
 So söimeks wötta wasto mind,
 Oh tulle, tulle, heida end
 Ja kit so rõmo senna!

* * *

Mi alw kui ollen, mõtlen kül:
 Kuis pean sind wasto wõtma?
 Ma ollen waene põrm ja muld,
 Sa feige asja loja!
 Sa süski wägga helbe meil,
 Sa ühtegi ei põlgand weel,
 Kui alw se ial olleks.

Anton seisib weel ifka lahti tehtud ukse
 ees, ja piddas ukse linki ühhes käes, ja küh-
 barat ja leppi teises.

Temma filmad ollid allati selle illusa pilti
 peäle, Jesusse söimega, pöratud, ja lahtise
 suga kulas ta sedda laulo ja kandle mängi
 heält. Ükski ei pannud tedda tähhele. Agga
 wimaks tundis se emma sedda külma, mis
 lahti tehtud uksest tuppä pugges, ja watas
 ukse pole: „Armas Summal, hüdis temma,
 kuidä se laps sel pimmedal ööl läbbi selle
 pakso metsa sija om sanud? Waene, waene
 poisikenne — sinna olled wistist ärra ekfind!“
 „Oh, ja, ütles Anton, minna ekfisin metsas
 ärra!“ Kit watasid nüüd ukse pole. Neil
 kahhel lapsel olli sedda ekfinu poisikest südda,
 mest halle, seisid agga nattuke wöbrastates,
 et temma nendele wöbräs olli. Se emma

läks laps kae peäl temma jure, ja küsüs temmalt söbbralikult: Kust sa siis olled, armas piisfikenne, mis sinno nimmi on ja kis so wannemad on? „Oh sa armas Zummal, ütles Anton ja ta sinnised filmad ollid wet täis, mul pollegi ennam koddõ kohta. Minno nimmi on Anton Kroner. Minno isä on sõjas otsa sanud ja mo emma on minnewal süggisel hädda ja mure perrast ärra furnud. Minna ollen siin maal foggoniste woõras ja efsin ilmas ümber kui üks kadonud lambatallekenne.“ Temma affas räkima kuida ta nüüd samma metsas sures härdas olnud, kuida ta seäl nende laulo kuulnud ja seddawisi teed nende maja jure leidnud. Ta tahtis weel ebdasi räti, agga ta heäl jäi kinni, sest ta külmetas wägga. Sojas toas tundis ta sedda külma esfiteks weel diete. Ta wabbises külma perrast ni et ta ambad löggisefid.

„Oh sa waene Anton, ütles se emma, siina ei sa jo külma pärrast ennam räkida, ja nälginõ ja wäsfid sa wist ka saad ollema. Panne omma kimpokest ärra, ja istu mahha; minna tahhan sulle soja leent anda, ja mis mul muudo weel õhto sõgisi järrele jänud.“ Need kaks last, Kristjan ja Katrina, wõtsid nüüd halleda melega temma kübbarat ja keppi ja sedda kimpokest ärra panna. Katrina panni kimpokest pinki peäle, Kristjan panni kübbarat siina peäle ja tugges keppi ühte nurka. Pärrast sedda wisid nemmad omma piisfikest küälis

laua jure. Se emma tõi leent ja üks suur tük pühhade kofi ja fedetud plomi marju. Ja istus isse teisele pole laua jure, ja naeratas rõõmsaste, et Antonil sõminne suu järrele olli. Agga need lapsed jäggasid temmale rohkest ommast pühhade andidest — illusaid punnasid ouna, kuld-kollased pirnisid ja suri pählaid. Ka se piisfike Lisa emma süles andis emma kässo järrele omma piisfikest purpuri, punnast ouna, mis ta ommas piisfikesses käes pidas, ja kus häddalt ta piisfikesfed sõrmed ümber ullatasid.

Se soe leem tulli Antonile wägga heaks, ja se kaunis soe tubba kossotas tedda nüüd diete. Temma sai jälle terrafeks ja rõõmsaks. „Agga mis teil seäl toa nurkas üks kallis illus asfi on!“ affas ta nüüd räkima. Ta olli jo sõgi ajal ühte puhko siina ülles sõime pole watanud. „Se on jo kewwade kest talwe ajal!“ ütles temma. „Ni suggust immelikko illusad asja polle ma weel ellades näinud. Ma pean sedda ommetegi liggimalt watama.“ Temma kargas siina, ja need kaks last läksid temma järrele. „Kas sa ka tead mis se kii tähendap?“ küsüs Katrina. „Muidogi et ma sedda tean, ütles Anton. Se tähendap Jesusse sündimist. Agga mis se üks wägga illus, armas lapsokenne on! Temma palle näggo on ni illus walge ja punnane, kui lilled ja rosid. Ja kuida ta filmad ilgawad, ja mis rõõmsaste ta naerab!“ „Agga se polle

mitte se pärris Jesu lapsote! ütles Katrina. Jesus polle nüüd mitte ennam laps; Temma on jo anmo ülles taewa läinud." "Kül ma sedda tean, ütles Anton. Kas sa siis mötled et ma üks paggan ollen? Sedda on jo pea kaks tubhad aastad, et kui Jesus laps olli ja söimes maggas. Se kif siin on agga sedda wiisi tehtud, et meie lapsed, figist selle läbbi parreminne arvo same. Se seäl ülleweel on, ma mötlen, se Petlemma lin. Eks polle ni?" Katrina fitis peäd nikkutes töeks. "Kas sa näed nüüd, ütles Anton, et ma kif tean! Ma polle mitte ni rummal, kui sa arwad."

Need lapsed naersid ja näitasid Antonile ka neid fige piisemid asjo mis seäl pilti peäl olli, agga need ollid nende melest kif wägga tähtsad. "Wata agga, Anton, ütles Katrina, sedda illusad walged lammast siin krusi willaga, ja need kaks illusad tallekest seäl kõrwas! Wata, siin ümber ringi on terwe karri sömas, ja seäl seisab se karjane ja puhhup omma willet. Seäl kennas majakeses kahhe ratta peäl maggab ta ösel." — "Kas sa ka näed, ütles Kristjan, kuida üks allikas seält kaljo seest, kui üks penike hõbbe lõngakenne, wälja keeb, ja siina selge järwe sisse joksib? Wata, kaks walget luife omma kowwera kaelttega ujwad järwe peäl, ja watawad omma warjo seäl tassase, selge wee sees." "Seäl, ütles Katrina, tulleb üks karja-tüdruk sedda äffist mäe teed alla, ja kannab ühte finni kaetud

korwi pea peäl. Selle sees sawad ounad ehk munnad ollema, neid ta kannab söime jure." "Ja, wata, ütles Kristjan, seält ajab üks ühte kotti kårro peäl mäe wahhelt ülles. Agga mis selle kotti sees on, sedda ma ei tea ütelda." "Ni räkisid need lapsed armsaste, ja ükski kirjo puttokas, mis kaljo külges rippus, ehk konna-karbikenne, mis järwe äres olli ülles malitud, ei jänud tähhele pannematta.

Hea kül, ütles Anton, se on kif wägga illus. Agga se fige illusam on ommetegi se taewa lapsokenne! Se rõmastab mind fige ennam. Seft selle lapse läbbi, mis sija on malitud, on meid taewane Issa surest häddast päästnud.

Deine peatük.

Waene Antoni luggu.

Se perre-issa, kelle majas Anton ni heaste sai wasto woetud, olli üks Krono metsa hoitja Galsamaal. Temma istus, se aeg kui lapsed üks teisega ni räkisid, omma toli peäl ahjo jures, ja olli hopis möttete sees. Temma emmand istus ka, se piisem laps süüles, temma kõrwale ühhe toli peäle, ja ütles nattuke aega pärrast sedda: "Miks sa ni wait olled, ja mis üle sa järrele mötled?" Minna mötlen neid sannu järrel mis meie enne laultime, ütles se metsa hoitja isсанд. Sinna nüüd kül olled ni teinud kui need laulo sannad läskisid, ja olled selle waese poisikesese toito ja soja andnud. Agga minna mötlen, et meie woiffime weel

ennam head temmale tehha. Wata, tänna on se pühha õ. Meie pühhendame selle õ mäletust, millal se jummalik laps sai ilmale sündinud, kis meie ja kiti inimiste heaks on ilma sisse tulnud. Ja nüüd sadab meie Jummal otselohhe tännasel õõl üht last sija, kel lele ehk meie woime õnneks olla. — Lunnastaja tulli kui üks woõras selle ilma sisse, ja temmal polnud kus ta omma pead olleks woind mahha panda, ni kui et ta selle läbbi olleks inimiste headust tahtnud katsuda. Agga Petlemma liäna rahwas näitafid lohhe omma armota süddamit, ja lükkafid tedda jo lohhe essiteks lojüste jure lauta; kas meie sedda pois siin ka peaks ni ärra lükkama? Agga ütles mulle omma süddame mõttid selle ülle õige awwa, liikkult, Eisa, mis meie peame teggema? — Peame sedda poisikest enneste jure wõtma? —

„Jah, ütles emmand, rõõmsa melega!“ „Sest mis teie ühhele neist piisemist tete, sedda ollete teie minnule teinud, ütles jo se, kis tännasel õõl sai sündinud. Ja se Anton näitab mul üks õige hea, tasfane pois, kel ka üks ausa meel on. Temma näeb ni wagga ja ilmsüta wälja, ja, et ta kül kerjab, siiski polle ta julge ja häbbematta. Wist on ta ausa wannematte laps. Temmal on ni tark õppetud jut, ja et ka kül ta punnane kampsullike kullunud on, siiski on se heast kallewist tehtud. Kus wiis sõwad, seal saab ka kues sõnuks. Sättame sedda poisikest ennestele!“

„Sinna olled ommete üks hea, armas naene, ütles se isfand, ja piggistas temma kät. Jummal saab sedda sinnule tasfuma, ja mis sa ühhe woõra lapsela teet, meie omma laste kassuks lastma tulla. Siiski peame sedda poisiki essiteks katsma, kas ta ka selle hea tö wäärt on.“

„Anton, tulle ommeti sija!“ hüdis se isfand kaunis wahjüste. Anton läks ja seisis temma ette, ni püsti ja traks, kui soldat omma pealiko ette seisab.

„Sinno isfa, ni akkas se isfand räkima, olli siis üks soldat, ja surri omma isfa maa cest sõddides. No, se on sulle kül hallelik, agga temmale on se au ja kido wäärt. Agga juttusta meile weel ennam omma wannemattest. Kus teie enne sõdda ollite. Kuida so isfa surri? Kuida so emma surri? Kuida sa sija meie metsa saib? Lasse ommeti kuulda!“

Anton juttustas: „Minno isfa, Jummal parralt olgo temma hing, tedda nimmitasid need husfariid ifka Wahimeistri isfandaks. Meie rüggiment (polf) olli, minno mäletusfest sadik, Glatfi liänas Slesfamaal korteris. Minno emma õmbles ifka hoolfaste ja tenis sellega paljo. Temma olli tark kassitõle. Siis tulli isfa ühhel päwal ruttuste kobby ja ütles: „Sõdda on; meie peame homme ärra minnema!“ Ta olli üks wahwa mees, ja olli tark selle asja polest. Agga mo emma ehmatas wagga ja nuttis halledaste. Ta ei tahtnud

tedda üksi laske minna; se jummalaga jät-
minne olli temmale wägga raske. Ja kui
emma tedda paljo sai pallunud, wöttis ta
meid wimaks liggi. Meie läksime kaugele —
kaugele eddasi. Uhheworraga üteldi: „Waen-
lane tulles peäle.“ Minno isä ja need husa-
rid piddid temmale wasto minnema. Minna
ja mo emma jäime järrele. Siis olli meil kül
suur hirm, kui meie kaugelt sedda hirmsad
lastmist kuulsiime. „Oh, ütles emma mulle,
igga pauku kuuldes lähhäb kui moõk läbbi
mo süddame. Sest minna ei tea jo mitte,
kas se kuhl läbbi so isä süddame ei tikko.“
Meie nutsime ja pallusiime, ni kaua kui se
lastminne turis. Siis kül tulli isä õnnelikult
ja terve taggasi. Ni läks se mitto lord. Agga
ühhel päwal pärrast lahinget tulli üks husar
mo isä hobbosega tühjalt ajades küllasse
taggasi ja ütles, et mo isä on raskeste hawa-
tud, ja et ta paar wersta küllast lahinge
platsi peäl maas on, ja kül wist saab ärra
surrema. Emma ruttas kohhe minnuga temma
jure. Ta olli ühhe pu al maas. Üks wanna
soldat olli temma jures põlveli maas ja piddas
tedda tasfaste omma kättega, ni, et isä omma
pead selle wahwa sõamehhe rinda wasto wois
tuggeda. Weel laks teised soldatid seisid seal
jures. Mo waesel isfal olli läbbi rindo lastud
ja ta olli ni lahwatand ja walge kui surrija.
Meie näggime kül, et ta meile weel middagi
tahtis ütelda; agga ta ei joudnud ennam

räkida. Siis watas ta omma surrewa silma-
dega weel üks lord halledaste minno peäle,
siis watas emma peäle, ja siis taewa pole
ülles. Mõnni filmawilk pärrast sedda heitis
ta omma hinge. Emma ja minna nutsime
ni et filmad tahtsid ärra kustuda. Se surnud
sai essimesse firriko aea peäle ärramattetud.
Mõnned peältko herrad ja paljo soldatid tullid
ja saatsid sedda surnud. Se trompeti heäl
olli mul ni immelik ja ni halle, et mo melest
weel on, kui et ma sedda ifka weel kuleksin.
Nemmad näitawid temmale weel sedda winest
au, ja lastsid püsibedega hauda. Minna ja mo
emma said sest kurblikkust au näitamisest ni
ligutadud, kui olleks meie enneste peäle lastud.
Paljo soldatid pühksid filmi, kui nemmad
haualt taggasi pöörsid. Agga minna omma
emmaga tahtsiime filmaweeks ärra fullada.

Emma tahtis nüüd jälle omma male tag-
gasi minna. „Mul polle seal kül ennam ühtegi
suggulast, ütles temma, agga siiski weel üks
hea sõbber; se saab meid wist omma majasse
wasto wõtma, ja ma mötlen, seal ommast
tööst sind ja mind toita.“ Agga kui häddalt
saine mõnni pääw eddasi läinud, siis jäi emma
tee peäl haigeks. Waewaga joudsiime weel
ühhe külla jure. Kusagil ei tahhetud meid
wasto wõtta; wimaks leidsiime ühhes künis
asfet. Se on kül raske, ütles minno emma,
agga Marial polnud ka parremad luggo. Ka
tedda ei lastud kusagil sisse, ja ta piddi ühte

lauta õmajale jama. Temma lastis ühhe kirrikisfanda kutsuda ja walmistas ennast surma wasto. Kui õ tulli, ütles selle küni perre-naene, minno emma wasto: "Teie ollete kül wägga haige; ma pean siis ta nattuke rohkem murrefema." Temma läks, toi ühhe wanna talli laterna, kus sees üks piisfike õli künal põlles, ja ripputas sedda palki külge ütles. Se olli kük, mis ta teggi. Sowis meile head õõd ja ei murrefend meile muud ühtegi. Ma jain üksi omma emma jure, ma istusin ni temma kõrwas ühhe õlgede wişho peäl ja nutsin libbedaste. Liggi fesk õõd jai ta, ni paljo kui ma selle pimmeda latterna walguşfesi näggin, ifka walgemaks. Ta tombas mitto forda wae-waga hinge. Ma nutsin ifka libbedamiinne. Ta andis mulle omma kät ja ütles: "Arra nutta, armas Anton! Jä wagga ja hea, pallu hea melega, pea Jummalat silmi ees ja ärra te ühtegi pahha; siis saab Jummal sulle ühte teist isfa ja emma andma." Ni ta weel rätis. Agga armas Jummal, ütles Anton, ja ta silmad jookfid wet üle ta punnaste pallede — ühte teist ni head emma õmmefegi ma ennam ei fa. "Siis, ni juttustas ta ebdafi, temma watas faua taewa pole, pallus taşfa õmmas süddames, õnnistas mind omma surrewa kättega ja heitis hinge." Minna ei moiftnud muud kui agga nutta. Se perre mees ja perre naene ollid kül mo emmale lubbanud, mind enneste jure wõtta ja kui omma last piddada. Nemmad

wotsid sedda nattufest, mis mo emmal olli järrele jänud, temma ribed ja sedda nattufest rahha ennestele ärra; agga enne weel kui kolm näddalad möda läfsid, faatsid nemmad mind ärra ja ütlesid, et ma jo ollin kolm kord ni paljo ärra sõnud, kui se maksis, mis mo emmast olli järrele jänud. Minna läfsin ja wõtsin nouks, Glatsfi liina omma koki jõbrade jure taggasi miina. Agga need tallo-pojad ei teadnud mulle ütelda kust se tee Slesia-male lähhäb. Siin ma siis efsin möda maad ebdafi ja taggasi ja kerjan; fesk mis ma kül muido peafsin teggema?

Se emmand sai fesk juttust wägga ligutetud, ja ta ütles nuttuste filmadega omma laste wasto: "Watage, minno lapsed, ni ehk woib fa teile se kord kätte tulla. Ka teie woite ilma isfata ja emmata jäda, ja mis teie siis kül hakkafite teggema; sellepärrast palluge igga pääw Jummalat, et Temma teie wannematte päwi jätkab."

Se isfand ütles: "Sul ollid, ni kui ma fulen, wägga õiglassed wannemad, armas Anton. Agga kas sul polle ühtegi kirjotust ütles näidata?" "D, õn kül!" ütles Anton, ja wõttis ühhe tenkelpubi omma kimpust wälja. "Need kirjad, ütles temma, andis mulle mo emma weel omma surma wodi peäl. Temma kaskis mind neid heaste hoita, ja neid mitte kääst ärra anda. Agga teile ma woin neid kül näidata." Need ollid, temma wanne-

matte laulatamisse ramat, Antoni ristmisse ramat ja temma isä surremisse ramat. Selle wiimse alla, mis rüggementi õppetaja olli kirjotand, olli se rüggementi polkownik (Oberst) weel omma käega üht ausat tunnistust selle wahwa, ausa Wahtmeistre üllespidamisse ja temma emmanda laitmatta ellust kirjotanud.

"Hea kül, ütles se metsa hoitja, se on kü hea. Ugga nüüd ütles mulle, Anton, kuidas sul meie jures meelt möda on?" "Wägga heaste, ütles Anton rõõmsaste, ni heaste, et mo melest on, kui et ma teie jures koddo olleksin." Nüüd küsis se metsa hoitja: kas sa kül jääsid meie jure? — "D, rõõmsaminne kui kuskagille siin ilmas, ütles Anton. Teie emmand on õtsehohe ni sbbbralik kui ka minno emma olli, ja teie ollete ka wägga tubbi ja teil on õtsehohe nisuggused tutsparad kui ka minno isäl ollid."

Se metsa hoitja naeris ja sillitas omma habbet. "Noh poisikenne, ütles temma, jä siis meie jure, minna tahhan nüüd so isä olla ja mo emmand saab sind ommaks pojaks pidama. Ugga olle meil ka üks hea poeg, ja armasta omma uut wenda ja õekeisi ja ärra te neile ühtegi pahha. Kas kulet — sa olled nüüd minno poeg, Anton!" Se poisikenne seis siis nüüd kohkond seal, ja watas suurte silmadega metsa hoitja peäle, kas se pididi temmal ka tössi ollema. Sedda totust, mis ta jo paljust rahwast olli kuulnud, ja sellega ärra,

arjunud, ni et ta ei tahtnud uskuda, et se metsa hoitja tedda pididi ommaks lapses wõtma. "Noh kuidas, Anton, ütles se metsa hoitja, ja pakkus temmale kät, efs sa lö kofko?" Siis pahwatas Anton nutma, andis temmale kät, andis pärrast emmanda käele suud, ja terwitas mollemid lapsi, ja ka sedda pissemad, et se kül ei moistnud mis se olli, kui omma usi wennaksid. Kristjanil ja Kattrinal olli suur rõõm et Anton siina jäi. "Nüüd on diete rõõmus, ütles Kristjan; nüüd on meid, kui meie middagid mängime, ommete kolmekeiste."

Ugga se metsa hoitja ütles tössise melega: "Wata pois, ni murretses Jummal sinno eest. Sinno hea wannematte õnnistus hingab sinno peäl. Jummal kulis sedda mis so emma surres pallus ja — ka sinno palwet, kui sa seal metsas külma käes wärrisetes lumme peäl maas põlwile pallusid. Temma juhhatas sinno jallad siia! Temma tõi sind meie majasse. Kui sa meie laulo polleks mitte kuulnud, siis olleks sa omma kimpotesse peäle maggama jänud ja ärra külmetand, ja minna olleks sind furnult metsas leidnud. Jummal peästis sind weel õigel ajal. Temma satis sind õtse sel pühhal õöl, kui meie süddamet taewase Issa armust, kis omma ainust poega ärra andis, ni ligutud ollid, meie üksiko maja jure, siin metsas kuhho sa päwal polleks teed leidnud. Jummalale ja temma armsale pojale, kis ka sinno waese poisikesse eest, pea kahhe tuhhanda aasta eest

tänna õfel sai sündinud, ja ka sinno eest on surnud, nendele pead sa tänno andma, et sa nüüd jälle kattusse al ollet. Sellepärast moista sedda, ja ärra unnusta sedda ommal ello ajal, ja pea ennesel ikka üks tännolik meel. Summala ja omma Lunnastaja wasto. Pea Summalat kif omma ello aeg filmade ees, ja ella ikka kristlikult.

Anton lubbas sedda filma weega. „D sa hea Summal, ütles temma, ja watas taewa pole, Sinna olled mo surredwa emma wiimsed palwed täieste täitnud ja mulle jälle isfa ja emma kinfunud. Minna ka tahhan nende wi mest jutto kulta sa selle järvele rehha; ja sinno pühhad käsjud piddada, ja isseärnanis sedda neljandat käsko omma ue wannematte wasto biete meles piddada.“ „Tõssi, Anton, ütles metsa hoitja, te sedda, ja so käsfi saab heaste täima.“ Emmand andis poisikessele ühhes pisikeses lambris puhkast asset, ja kif heitsid rõõmsaste hingussele.

Teisel hommingul ollid lapsed kohhe jälle pilti ees koos kus se Jesu lapsokse söimes olli. Se pilt olli neil pühha joulo pühhadel ja iggal järvele tullesal pühhal nende fige surem rõõm. Agga nende ilmsüta joulo pühhade rõõm olleks pea sanud ekstitud. Üks noor herra Schilf (Kõrkjas) nimmega, kis üks suur jahhi söbber olli, ja selle metsa hoitja jures saggedaste söbbraks käis, tulli üksford siina tuppä. Temma teggi sedda naeruks, sel wisil lastele sedda

pilti selletada, ja ei moisiunud ommas pikkamises jesi arro sada, mis tarwis se piddi hea ollema.

„Mis tarwis? ütles metsa hoitja. Watage siin aknast wälja, noor herra! Watage, paks lummi kattab maad ja metsa puid ni et need selle forma alla katti murravad. Ühtegi lül, lekest polle nähha, muud kui agga siin kül, metand akne rutute külges jäetand lilled pais, tawad. Wilja pude külges, mis mo maja ümber, ei rippo enam ühte ouna ei ka pirni, ja ei polle enam ühte rohelist lehte nende külges nähha; kif oksad ja raod on walged ja ärmated, ja kattusse reastas rippuwad pikkad jäe purrikad. Need waesed lapsed on siin toas ni kui wangid kinni pantud ja ei sa poljo sammugi ülle ukse wälja astuda. Kas se peaks siis pahha ollema, kui armolisest wannemad omma lastele külma talwe ajal sojas toas pilti peäl näitates kewwade tewad. Sa tõeste on se pilt siin omma roheliste metsade, lilleliste heinamade, lamba karjade ja nende karjatsjega peakeselt se ainus rõõm lastel talwe ajal.

„Siiski on se weel se fige wähhem! Se pea asfi on se: Meie kui ristirahwas rõmus, tame ennesid pühha joulo ajal, et meille Kristus on Summala suur innimeste armastus innimesse kombel nähtawaks sanud: Sa siis rahhastime ka omma lastele, ni paljo kui nemmad moistawad, jesi rõmust lasta oskaliseks sada. Kül ma sedda ka tean, et need fige targemad maalmeistrid sedda pühha sün-

dimisje tüffi maliwad, sedda jo monni tubhat aastad ilm immeks panneb. Minna isse olla, kui ma reisimas ollin, sedda kuulsad pilti Se-
susse söimega, mis pühhaks ööks nimmetetas, Dreseni liinas mitto kord immeks pannud. Agga miskaga teie siin minno allamad pilti pilkate, sedda woib ka sest parremast piltist ütelda, ehk se ka kül on kunstlikumalt tehtud, siis volleks ka sedda wahhet tarwis teha. Misuggused kallid piltid on agga suurte her-
radele, ja ei kõlbaks laste tarwituseks. Ja minna woiksin julgeste kihla küja, et minno lapsed omma söime siin selle kuulsa piltiga mis seal Dreseni liinas on ei wahhetaks.

Kolmas peatük.

Se ausa metsa hoitja perre.

Se metsa hoitja isсанд, kis sedda waest poi-
sifest ommaks lapses olli wotnud, olli üks wäg-
ga biglane, tubli mees, ja, ni kui ta isse ütles,
weel wanna sohki ja seltsi. Temma olli wägga
Summala kartlik, lige rahwa wasto heame-
lelinne, ja omma würsi tenistuskes wässi-
matta ja ütlematta tru. Se aus isсанд elas
kindlaste omma wanna wannemate wiside
järrele, neid olli ta weel tundnud, ja temma
wannemad, ollid nisamma sugguse melega.

Hommikul olli se ilka temma esfimenne
murre, omma emmanda ja lastega ühhes hom-
miko palwed pidada; nisamma sai ka iggal

õhtul palwega pääw lõppetud. „Kuida meie
ei peaks, ütles teinma, igga päwa Selle peale
mötteldes allustama ja lõppetama, kis igga
pääw meie ello ülles peab, ja meile söti ja
joki ja kil head annab? Se saab kül, sedda
ma ilka mötlen, ka neil inglidel üks immelik
armas tundminne ollema, kui isä ja emma
omma laste keskel Summala ees põlwile maas
on, ja kil, ka se lige pissem, omnad läed
taewa pole tännades ülles tõstawat. Summal
isse taewast ei woi muudo kui õnnistades nende
peäle mahha watada.“

Nisamma allandlikult ja süddamest yiddas
ta ka omma rahwaga enne ja pärrast söma
aega palwed. Ühhel päwal toi ta sedda nort
herrad (Körja) metsast ennesega kobbõ ja wal-
lus tedda, kui ta näggi et toit lauale panti,
lounat söma. Agga se metsa hoitja, kis ni
kui üteldas, kät suu ette ei pandnud, ütles
tõssise melega: „Wui, noor herra! ni tewad
minno sead metsas; nemmad nelawad need
tamme tohlud nahka, ilma et ülles wataksid
lust need ka tullewad.“ Se noor herra tahtis
põrelda, ja arwas, et söma palwe polle ni
wägga tarwilik. Agga se metsa hoitja ütles
kindlaste: Mis meid parremaks innemeseks
teeb se on ilka tarwilik. Summalat armastaba
on iggale asjale hea; ühhest, kes Summalat on
ärä unnustanud polle ma weel näinud head
wilja kaswatad, agga se wasto kül paljo
pahha asjo. Piddage meiega palwet, nida

kui se ühhe ristiinnimesse seäbus on kellele Jummal on moistust andnud; muido ollete teie minnuga tänna wimest korda jahhi peäl käinud, sest ühhe pagganaga ma ei tahhaks tullewil päiwil ennam teggemist teha, ning ka ei ialgi temmaga ühhel laual süa. Süiski, ütles se metsa hoitja waiksemalt, minna tean kül et teie selle asja ülle ei olle järrele mõtelnud. Teie ollete näinud monned sured herrad ilma et palwet piddasid ennast laua jure mahha istma, ja teggite ilma selle ülle järrele mõttelda ka kohhe nende järrele. Selle läbbi arwate isse ennast ausamaks teha. Agga mo armas noor herra, et teie nimmi kül Kõrkjas (Schilf) on, siiski ei pea teie ennast mitte lastma kõrkja wisi, mis nõrk ja siisest tühhi on, iggast tulest iggale pole kõigutada." Se noor herra tousis jälle püsti ja piddas nendega palwet. Agga temma ei teinud sedda Jummalat armastades, wait jahhi himmo pärrast.

Se aus metsa hoitja isсанд olli siis ifka fige röömsam kui ta omma laste hullas olli. "Mispärrast pean ma omma rõmo tule taewa al otsima, ütles temma, kui mul sedda koddoo alwemalt ja parreminne saba on." Selle pärrast ta ka siis õhtate kui päwa tö olli tehtud jõi omma kruusi ollut, ja pühha päwal omma klasi jodawad wina ommas majas, räkis omma emmandaga tarwilikko asjadest, ehk juttustas lastele röömsid juttokeisi õppetuseks. Kui ta õige rõmus olli, siis wottis kannelt

lääsfile. "Se on meil, ütles temma, külmal, pikkal talwe õhtul meie süggawas metsas palli ja mängi eest." Temma olli omma noorel põlwele kül affanud waltorni puhhuma, agga tohter olli sedda ärra kelanud, ni affas ta siis, et ta wägga mängimist armastas, kannelt õppima. Se emmand moistis paljo illusaid laule, ja isсанд mängis ifka kannelt kui emmand laulis. Ka need lapsed olli monned laulokessed õppinud, ja nemmad siis laulisid ühhes koos, ni kui linnokeessed metsas.

Need metsa hoitja lapsed käisid Lühha ortus, seal liggidal kirriko külle, kolis. Ri pea kui joulo pühhad möda olli ja need teed läbbi metsa jälle said lahti aetud, piddid Kristjan ja Katrina igga pääw siina minnema. Anton läks sure rõmoga ühhes, ja sai pea figist koli lastest omma õppimisega ülle. Temma himmo ja tarkus olli wägga tähtsad. Kui isä õhto metsast jahhi peält koddoo tulli ja omma toli peäl soja ahjo jures istus, siis piddid lapsed temmale räkima, mis nemmad kolis olli õppinud, ja omma kirjutust temmale ülles näitama. Anton teadis ifka fige rohkem räkida; temma kirjutus olli ifka fige illusam, ja luggeminne sai temmale pea wägga selgeks. Pärrast õhtu söma aega piddid lapsed ifka üks teise järrel ette luggema; agga kil seal ma jas kulafid Antoni luggemist fige armsaminne. Temma loeb fige õigeminne, ütles emmand. Kui sedda ei näeks, et temmal ramat ees on,

siis peaks wist arwama, et ta sebda juttu ei loe, waid et ta sebda üksford on kuulnud, ja nüüd meile sebda jälle peast ümber juttustab."

Rige rõõmsam pääw näddalas olli lastele ifka se pühha pääw. Sel päwal ei läinud isä mitte jahhi peäl ja need lapsed woifid kil se pääw temma ümber olla. Kuus päwa näddalas, ütles isä, tenin ma wäsfimatta omma Würsti, agga pühha pääw on ühhe surema Würsti tenistusfeks säetud. On ta mulle ja mo pu rajojattele pärrast kuut tō päwa üks hingamisfe pääw wägga tarwis." Pühha pääw läfsid isä ja emma kallil hommilul Tuhhaorgo omma lastega kirriko. Se olli lastele, isseärranis kewwade ja suwvel, suur rõõm, sest se tee läts wahhest ülle metsliste mäggede, wahhest läbbi kitsa heinamade, kus ümber ringi sured puud kaswasid. "Oh mis armas on siin metsas, ütles Anton, mis illufaste haljendawad need puud homminkult päwa paistes! Jah, pühha päwal on mets minno melest weel illufam kui arki päwal. Need linnokestesd okste peäl laulawad paljo rõõmsaminne. Ja muido on kil wait! Ei tule kerwest, ei wankre rattast, ei püüsi lastmist; muud kui agga kirriko kel hüjab kaugelt. Kil on ni rahho ja wait, ni kui kirrifus."

Ni wagga, kui ühhes templis, ütles metsa hoitja. Ka mets on üks Summala kōdda; Temma, se lige wäggetam, seädis need puud kui sambat ümber ringi, ja panni need rohhe-

lised oksad lattusfeks peäle. Kil, se lige surem tam seäl, senni kui se lige pissem rohho lilleke siin maas, tunnistawad Temma wägga ja armo. Jah, se kōggona ma ilm, ni kaugelt kui se sinnine taewas ullatab, on Isfanda auustusfe tempel. Isseärranis peame pühha päwal siin selle templi sees Sebda palluma ja wagga melega Temma imme teggusid tähhelo pannema. Siin uhkes templis, mis Temma isfe on ehitanud, same meie Temma arwamatta, ärramoistmatta surust ja au nähha; agga meie kirrifudes, et need kül innimeste lättega on tehtud, seäl, lassel Ta omma nou ja omma pühha tahtmist meile selgeminne selle tada. Ka sellepärrast sai Summala poeg innimesfeks, õppetas meid ja seädis õppetamisfe ammetid. Sadda tuhhandate risti rahwa templita ja kirrikote sees saab tännasel päwal Temma õppetust kulutedud, ja miljoni innimesfi kulawad sebda. Pandke ka teie tähhelo, mo lapsed, mis tänna õppetaja meie kirrifus ütleb, pandke kil omma süddamesse tallele. Nisuggosid juttosid räkis ta lastega kirriko teel; taggasi tulles räkis ta nendega sest jutlusfekt, ja nemmad püüdsid woidu üks teise ette, temmale räkida, mis neile sest olli mele jänud.

Metsa hoitja olli isseärranis pühha päwal laua jures ifka rõmus. Sebda rõmo, ütles temma, teiega ühhes laua jures süa; saab wul näddala sees arwaste osfaks, siis ma sõbn omma lounat metsas pihhust, ja se mekkib

mulle ifka, Summal olgo tännatud, wägga hea. Temma panni lastele hea melega ette. "Söge, lapsed, söge, ütles ta, ja siis tännage Summalat temma andide eest." Pärast lounat läks ta lastega metsa löndima, õppetas neid mitmesuggusid puid, wõssa ja rohokeisi tundma, ja fitis nende illu ja tullo. "Ni, ütles ta siis ifka, on Summal fit, ka sedda lige piseomad rohokest, illusaste teinud ja innimeste tuloks seädnuud. Ka se mets on üks ramat, kus teie igga lehhekesse peält woite Summala tarkust ja armo luggeda."

Kui kewwade ehk suwvel illus õhta olli, siis wiis emmand toito sure lõhmu alla, mis nende maja liggi olli, kuhho üks laud ja pintid ollid tehtud. Pärast õhto sõmist laulsid nemmad weel monda illusad õhtust laulo. Siis mängis isfand kannelt nende laulo jure, ja linnokesed metsas laulsid nende laulo ja mängi healega woidu.

Anton olli nende ausa rahwa jures, kus wagga meel, söbbrus ja arm, usfinus, õige ford ja rahho põlli ellamas ollid, wägga õnnelik. "Summal mõtles minnoga wägga heaste, ütles ta tihti. Temma ei olleks mind kuseagile siin terve ilma peäl woinud parrema rahwa jure sata." Agga se hea pois olli ka wägga tännolik ja fanna kulaja omma kasso, wannematte wasto. Kui isfand õhtu metsast koldo tulli, ruttas Anton kohhe, temmale ta wanna alli kuba rohheliste upslaedega, ja

wanna ringi kätte wima. Kui emmand kõis seisis ja ketis, kandis ta temmale käsmatta puid kätte, ehk jooksis, et temmale jalla waewa wähhendaks, rohho aeda ja toi mis seält tarwis olli. Monni tö olli, enne weel kui sedda üteldi, jo amma ärra tehtud.

Omna hea kasso, isfale olli ta isseärnanis wägga abbilik. Se isfand teggi kaartid lige nende metsa tükkide järrele mis temma wallitusse alla ollid antud, ja teggi neid wärwidega illusaks. Igga lehhe nurka peäle olli igga metsa tükki nimmi suurte tähtetega kirjutud, ja selle järrele kui mets olli, ühhe frantsi (wannifuga) männi ehk tamme okstest ümber rajatud. Anton õppis pea ni paljo, et ta need lige suremad kaartid kannaste ja viete järrele teggi. Sedda illu mis ta siina jure omma mõttete järrele teggi, olli ta ifka ni heaste teinud, et se isfand sedda immeks panni. Anton malis ühte tamme puud, selle najale olli üks pilt toeteturd kus selle metsa nimmi peäl seisis, ja kõrwal olli üks mets-sigga kis tamme tablusid otsis. Ehk selle metsa nimmi olli ühhe kaljo külge tehtud, ja seäl peäl kasso wasid männid, ja kaljo al olli üks pöbder omma arruliste sarwedega hingamas. Ifka malis Anton kui temmal agga wähhä wahhe aega olli, kas ma-kohyasi ehk ellajaid, ja kus ta agga ühhe nattukesse tühja paperit ehk ühhe kirja äre leidis, malis ta kohhe ühhe linno, ehk pu-oksja siina peäle. Temma ei seisnuud

ühthe filmapilkto laispletes. Se issand ja emmand armastasiid sedda head poisi kui omma last; fa said nende ommad lapsed Antonist kihhota- tud, weel fermemaks, kui need enne sedda ollid.

Meljas peatük.

Anton ebbaspidine luggo.

Ühhel päwal satis se issand Antoniga ühhe pari forbitsakaid seält liggi würsti jahhi lossi, Kaljonurk nimmega, opmanile. Temmal olli otselohhe üks woõras ja ta tahtis need linnud küllalissele roaks tehha. Anton läks tee peäl ühhest wee-joast möda, se olli pimmedas

männi metsas, walge kui lum- mi, ja joksis kõr- ge kaljo otsast mahha. Seäl liggi istus üks woõras herra, tumme sinnine kuub selgas, ja malis sedda wee- joa paperi peäle, Anton läks liggi, watas ülle se woõra ölla siinna leh- he peäle, ja hüdis

sure heälega: „Dh mis illus! Wat, se on ma- liminne!“ Temma pallus siis lubba sedda illusad

pilti liggimalt wadata, ja ta fai lubba. „Minno melest on, ütles temma, sedda wabates, ni kui olleks se leht üks pegel kus peäl se wee-joa, kaljod ja puud, piisikeselt peäle paistawad. Agga mis selgeste se nähha on kuida se wessi nende kaljo löhhede wahhelt wälja ajab, ja ni illusaste omma walge wahhoga salmeldand kiwwide wahhel kerleb! Kuida need samlab ni kui kaswaksid kiwwide peäl. Näitab ni, et woiks näppoga neid ärranoppida. Mis kõr- giste need sured männid püsti seisawad! Ja siina ollete teie weel peälegi ühhe pöödra malinud, kis jöest joob. Ni kui öige nähha olleks, kuida se ni fergeste ülle kiwwide ja kändude saab kargama. Reed pöödrad mis minna malin, seisawad ni norrus, et igga filma pill ümber kukkufsid. Minna ei moista neile sedda öiged mobi jure tehha.“

Sel maalmeistrel olli selle melitamatta ki- tussest ja weel ennam temma tundmisest selle kunsti tö ülle wägga hea meel. Temma ütles naertes: „Sinna olled, ni kui ma kulen, fa üks piisike maalmeister?“ „Dh, ütles Anton, tännini ma mötlesin kül, et ma polle üks piisike, wait üks suur maalmeister, agga nüüd ma näen et ma weel ühtegi polle.“ Se ma- meister ütles: Ma tahhaks hea melega sinno malituid asjo nähha sada. Ma tahhan üks lord sinno jure tulla watama, ja siis sa pead mulle neid näitama. — Kis sinno wannemad on, ja kus so koldo on? „Dh, ütles Anton, minna

ollen üks waene laps. Agga se metsa hoitja, Krünwalti isfand, wöttis mind ommaks lapsaks." Roh, ütles maalmeister, siis sa olled wist temmale suggulane, üks wenna ehk õe poeg? "Ei, ütles Anton, minna tullin hõpis wõbras temma majasse; agga temma ja ta emmand wõtsid mind kohhe wasto ja peawad mind kui omma last." Se on palju, wägga palju, ütles maalmeister. Siiski, kuidas se siis sündis? Anton juttustas nüüd temmale omma luggo selgeste. Maalmeister kulas temma jutto tähhele pannemissega ja ütles pärrast: Se isfand ja emmand on wist wägga ausad innimesed. Ütle nendele minno poolt palju terwisi, ja ütle neile, et ma homme pääw nende jure tullen, neile kiki innimeeste nimmel tänno ütlesse selle armo eest mis nemmad sinnule on teinud.

Selle maalmeistre nimmi olli Ridinger ja olli pari päwa eest siina würsti jabhi-losfi peäle tulnud, et seal neid wanna piltisid ueste ülle malida. Temma siis wöttis monda metsa kohta, mis temma mele järrele ollid, ülles malida. Kohhe teise päwa õhtal läks ta sedda metsa hoitja isfandat watama. Mollemad tublid mehhed leidfid kohhe et nemmad ühhe meelisfed ollid, ja said sõbraks. Maalmeister tahtis nüüd Antoni malimist nähha, agga emmand kitis Antoni malimist wägga, ja ütles: usfoge mind, need on laimatta head! Anton seisis habbenetes ukse jures ja ütles: Ridingeri

herra, kül teije sate nähha et neist polle asjagi. Agga maalmeister küsis temmalt julgeste neid näidata, ja Anton toi neid. Ridingeri herra watas neid tähhele pannes üks teise järrele läbbi ja naeratas mitto ford. Et ta kül palju leidis parrandata, siiski ollid wägga ta mele järrele. "Tõeste, ütles temma, selle poisi sees on üks maalmeister. Krünwalti isfand, andke sedda poisifest minnule; teie sate rõmo temmast näggema." "Olgo ni, ütles isfand ja löi käed kokko. Minna ollen jo ammo järrele mõttelnud mis sest poisist peaks sama; temmal on nüüd jo neljastõistkümmnes aasta käes, ja Tuhhaorro kolis polle temmal ennam ühtegi peäle õppida. Jägriks (küttiks) on temma wägga nõdra loma ja halleda süddamega. Temma on ennam omma tassase emma, kui omma wahwa issa järrele tulnud. Kui teie nüüd arwate, et temmast üks hea maalmeister saab, siis woite tedda ifka õppetussese wõtta. Paljo teie küsitate õppetamisese rahha? Õppetamisese rahha! ütles maalmeister, sest ei woi jutto olla. Teie ollete mulle jo ette näitanud kuidas waeste laste eest peab murretsfema. Üks hea tõ tombab ifka teist omma järrele, ni kui üks künal teist pollema sütap. Se sünnib kiti isseennefest. Urge selle eest murretsfega. Ni pea kui ma losfi peäl omma tõga walmis ollen, sõidab Anton, kui temmal agga isse lusti on, minnuga liina, ja minna ei tahha ühtegi waewa karta, tedda ühheks kunsti-meh-

heks tehha. Nüüd hüppas Anton võmo pärrast; agga kui monne päwa pärrast maalmeister töllaga sõites ukse ette ajas, tedda liggi wõtma, siis nuttis se hea pois viete süddamest. Agga isfand ütles: Ärra nutta Anton! sedda maad on jo agga üks sam liäna, ni et meie sind tihti woime watama tulla, ja siina woid jälle meid pühha päwal ja pühhade aegu hõlpsaste watama tulla. Ja sedda ma weel kauplen teie läest, ütles ta Ribingri herra wasta, et Anton meid wahhest woib watama tulla, ja joulo pühhad igga fõrd woib meie jures pidada. Sedda peate temmale lubbama." "Oh, hea melega, ütles maalmeister, hea melega, ja kui teie ja teie emmand lubba annate, siis ma tullen igga fõrd ühhes." Selle peäle andsid üks teisele kät. Anton tännas omma kasso, wannemid. Nemmad mannisefid tedda weel, omma meistrit, kis ni paljo heast süddamest temmale tahtis tehja, kui omma isä auustada. Omma kasso, wannematte ja nende laste süddamelikto õnne sowimisega astus Anton tõlba, ja sõitis maalmeistriga ärra.

Se au wäärt maalmeister pidas iggas tükkis omma fanna. Eest olli temmal süddamelik rõõm, ühte ni affajad poisi õppetada. Ka tulli ta temmaga tihti metsa hoitja isfanda jure kostile, ja monni fõrd jäid nemmad mitto päwa siin, et seal mäggisest metsas illusad fõhjad paperi peäle malisid. Maalmeister ei joudnud omma õppi, poisi küllalt igga fõrd

ärra kita. Isfeskis ütteltud, ütles ta isfanda wasto, temmast saab üks kunsti, mees, selle wasto minna ühtegi polle.

Monne aasta pärrast tulli Ribingri herra Antoniga, kis nüüd jo olli noreks mehheks kaswanud, jälle üksfõrd joulo pühhadel metsa hoitja isfandat watama. Ribingre herra jäi isfandaga ja emmandaga pärrast õhto sõmist nattuke kaueminne weel istuma, Anton olli metsa hoitja lastega jo ammo maggama läinud. Isfand ja emmand said kül arwo, et maalmeisterel middagist süddame peäl olli, mis ta nendele tahtis ütelda. Siis wimaks ta ütles: Mis Antonil minno jures õppida olli, on ta õppinud. Nüüd ta peab reisima; temma peab Stalia maad näggema. Se kül saab paljo maksma, agga se on ka selle wäärt. Selle peäle rahha panda olleks fige tullosam. Minna seisn selle eest hea, et se ommal ajal kaswo sadab. Mis üks sesuggone reisiminne maksma tulles, se on kül ühhe ammeti mehhe kohta liig. Agga minna ollen selle asja ülle nida järrele wöttelnud: Sedda woib isfegi arwata, et Anton ei woi woõra fullo peäle üksi reisida. Temma peab ka isse middagi tenima. Siiski on temmale ifka weel kaunisie abbi tarwis; sest temmal peab ka wahhe aega jäma, et ta ommas kunstis woib peäle õppida. Mis siis minnusse pudub, tahhan ma ommalt poolt truiste aidata. Minna ollen enneselle sedda tele hea süddame järrele nüüd üksfõrd ette

wotnud, sedda Antonit ilma makjuta ühheks maalmeistriks tehha. Temma tööd, mis ta tänkini on teinud, on mulle heaste maksetud. Sedda rahha ollen ma tallele pandnud, ja tahhan sedda temma reisi tarwitussüks prufida, aggg se ei ullata weel polegi. Kas teie nüüd ei wottaks sedda, mis weel pudub, sedda ei tohhi nattuke olla, siina jure panda? Üks hea tö mis furd on allatud, sedda peab ka lõppetama. Temma pakkus isfandale omma kät, odates, et se pididi kofko löma. Sel isfandal olli ülle Antoni korrapärrast, üllespidamisese ja ülle temma wässiimatta õppimise suur rõõm. Temma olli ka kannis noukas. Ta watas omma emmanda peäle; se nikkotas pead järrele kites. Siis löi isfand käd kofko ja ütles: „Noh olgo, kui se posse ülle mo rammo siis ma tahhan sedda wälja maksta.“ Nüüd pidbasid arwo mis se reisiminne pididi maksta tulles, ja ühhelt meelt woeti ette, et Anton tullewal kewwadel pididi reisi peäle minnema.

Teisel hommikul sõitis maalmeister Antoniga sanis taggasi liina. Agga isfand ja emmand walmistasid nüüd talwe ülle Antoni reisi tarbeks waluis. Isfand ostis kallewid, et omma kasso, poega rohkeste ja kannaste rietega ehhitada. Ka wõis ta omma reisi laekast ülles, ja laskis sedda hirwe nahhaga ueste katta. Emmand omma kahhe tütreaga õmblefid ja kudofid kermeste Antonile rohkeste allus ridit ja sullad. Kewwade allatussel ellas Anton weel

mõnned päwad omma kasso-wannematte jures. Temma kasso-issa andis temmale sel ajal weel paljo head tarkusse õppetust, ja olli temma wasto wägga sõbralik. Se hea mees wottis isse enuesele waewaks, temma laekast täita. Ni mitto furd kui emmand ühte uut ride rülki andis, sai Antoni südda ueste ligutatud. „Oh mis paljo — mis wägga paljo tete teie minnule! ütles temma. Mo ommad wannemad, kui need weel ellaksid, ei woiks ennam minnule tehja!“ Se laekas sai ühhe kuulsa maalmeisteri kätte, sedda Nidingri herra tundis, Antonile ette sadatud. Anton tahtis sedda teed jalla käia. Kristijan, Antoni süddamelik sõbber, olli weel üht piisfist pauna murretand, kuhho Anton sedda mis temmal igga päaw tarwis läks siise pandis

Wimaks tulli se jummalaga jätmise päaw; Anton tahtis pärrast lounat Nidingri herra jure liina miina, ja seält siis emale reisida. Se emmand walmistas wimesi lounat, ja kiti sõid ühhes koos weel lounat. Se olli neil kigil üks rõmus ja halle pühha. Se isfand watas ümber ringi. Kit ollid murrei wait. Si mitte, mo pojad ja tütreid, ütles temma, ärge olge ni murrei, ja sinna ka, armas emma, pühhi ommad silmad seäl kuiwaks. Se nüüd on jo üks furd ni! Et pojad, lijategi, kui need on sureks sanud, peawad ilmas ümber reisima; ja ka teie, mo tütreid, ollete pea selle ea sees, et ehk pea omma wannematte maja mahha

jättate. Siiski, kui meid ka mäed ja orrud
ihho polest lahhotavad, waimo polest jäme
ikka ühhentedud. Ja ni kurblik kui agga üks
jummalaga jätminne woib olla, se kofko saminne,
mis siin ehk seal ikka üks kord tulleb, on siis
sedda rõõmsam! Se aus mees moistis omma
lõbbusa juttutega fiki jälle rõõmsaks tehja.
Temma lastis ühhe poddeli head jodawad wina
tua, kellest ta muido agga pühhade ajal prufis,
wallas emmale ja mollema tüttartelle klasi, et
need kül wašto pandsid, sedda katsta. „Nendele
kis murren on anna wina!“ ütles temma naer-
tes. Anton ja Kristijan pandsid ommad klasid
liggi, ilma et kava lastsid palluda. Kui sõnuks
said wottis isfand omma klasi ja ütles: „Nüüd,
Anton, lükkame klasid kofko — õnnelikko rei-
simisje ja rõõmsa kofkosamisje peäle!“ Sedda
andko Jummal, ütles emmand, lükkas ka kofko
ja katfus nattukesse. Kristijan, Kattina ja Lo-
wisa lükkasid ka ommad klasid kofko. Kigil
olli wessi filmis, agga Antonil lige rohke.
Temma akkas nutma ja ütles: „Dh mo armsa-
mad wannemad, kui paljo tänno ollen ma
teile wõlga! Mis ma ilma teieta olleks! Dh,
iggawel ei jowa ma sedda teile ärra tasfuda,
mis teie mulle head ollete teinud. Jummal
tasfugo teile sedda head. Ja aidako mind selle
seisusje kisse, et ma sedda ütlematta head, mis
teie minnule tete, teile ja omma armsa õddebe
ja wennale omma tänno jälle woiksin näidata.“
Jah, armas Anton, ütles isfand, ma ei

woi sulle sedda salgada, meie teme paljo sin-
nule; ja kui ma teiste laste peale siin watan
— siis pea ütlesin, wägga paljo. Sest mis
mind ja mo armsad emmandat pudub, siis
polle meie kül paljo ennam tarwis. Meie
pead on jo halliks läind. Ni kava kui meie
weel esame, ni kauaks ehk on meil weel leiba.
Siiski, mo armas Anton, kui üks ehk teine
so õddedest ehk wend häddasse juhtuwad, siis
ärta unnusta, kuidas meie sind häddast olleme
aidand, ja ärta jätta neid mitte hädda kisse.
Anna mulle kät selle peäle, Anton! Eks polle
tõssi, sinna ei unnusta neid mitte? „Dh armas
isfa, hüdis Anton, ja andis isfandale kät,
„siis ma peaks se fige tännamattam loom siin
„ilma peäl ollema, kui ma teie hea teggusi
„peaksin ärta unnustama. Dh, tõeste — teie
„armo ei woi ma iggawest ärta unnustada.
„Minno fige surem õn saab se siin ilma peäl
„ollema, teile armas isfa, minno hea kasso,
„emmale ehk mo õddebe ja wennale head tehjes.“
„Minna ussun sind, Anton, ütles isfand;
siiski — nüüd on aeg, et meie lahkume.“
Temma toufis ülles ja ütles: „Lange põlwile
„mahha, armas poeg, et ma sulle weel isfa
„õnnistust annan.“ Anton langes põlwile.
Siis tõstis isfand ommad filmad ülles taewa
pole; se olli ni au wäärt ja pühha tedda ja
ta palled ni nähha. Temma õnnistas sedda
noort meest ja ütles: „Jummal olgo sinno
•saatja fige sinno teede peäl, sinno hoitja patto

„eest, ja temma togo sind jälle ilma ärra
 „rikkomatta meie hõlma taggasi.“ Emma ja
 teised lapsed seisid risti kättega ja nuttuste
 filmadega waggaselt ümber ringi, ja ütlesid
 ligutetud süddamega: Amen! Siis tõstis
 isсанд Antoni ülles, affas temma ümber kaela
 ja ütles: Nüüd minne ja Summal olgo sin-
 nuga! Pea tedda ifka filmade ees — ja ärra
 unnusta, et temma film sind iggal pool näeb.
 Urwa ennast parremaks, kui et sa kolbaks
 pahha teggema. Selle ilma rõmud ja warra
 ei maksa sedda, et meie nende pärrast omma
 meelt rojaseks teme; mõtle et meie polle mitte
 seks lühhileks seks ajaks, mis meie siin ilmas
 ellame lodut, ja et üks iggawenne ello on. Ärra
 kardda kurja üksi, wait kardda igga asja mis
 läbbi sa pahha woid tehja. Isseärranis pög-
 gene neid innimesi kis meie usko ja meie
 wanna wannematte wagga wisid pillkawad ja
 sedda naeruks tewad. Weel üks kord — jä
 terweks ja Summal olgo sinnuga.

Emmand ütles nuttuste filmadega: An-
 ton! Wata neid, minno punnaseks nuttetuid
 filmi, neid minno märgi pallefid! Selle filma
 wee pärrast ja Summala kartlik, hea ja õige;
 mõtle selle filma wee peäle, kui sind kiusatus
 ajab pahha teggema. Tännini olled sa meile
 agga rõmo teinud; ärra kurbasta meid mil-
 lalgi. Et ma nüüd kül süddamest nuttan, siiski
 leian ma selle jures paljo tröstimist. Agga
 kui meie ialgi middagi pahha sinnust peaktime

kuulma, selle üle siis nuttaks minna ja meie
 kil sedda lige kibbedamad filma wet. Ärra
 unnusta meie süddamelikko, isfalikko ja emma-
 likko mannitsust, ja sinno õnna emma wimest
 mannitsust — omma ello aeg mitte ärra, ja
 jä terweks.

Se koggona suggo wõssa saatsid sedda
 süggawest ligutud, murrelikko noort meest weel
 üks hea tüf maad pea teine pole metsa otsa.
 Wimaks jätsid kil tedda weel üks kord Sum-
 malaga! Anton läks — agga teised jäid seima.
 Demma watas weel tihti taggasi, ja näitas
 kühbaraga. Kristjan ja isсанд ka näitasid
 kühbaraga, ja emmand omma kahhe tütrega
 omma walge ninna rättiludega, ni kaua kui
 ta wimaks omma reisi kex käes ja paun selgas,
 ühhe metskisse kingo tahha ärra kaddus.

Wies peatük.

üks joulo kinkitus.

Pühha joulo laupäwa õhto olli, Antoni
 ärraminne missest sadik, jo kolmad kord kätte
 tulnud. Metsa hoitja isсанд omma poja Krist-
 janiga tullid tänna warreminne kodbdo. Ilm
 olli wägga kül. Õhto poolt taewas punnetas
 tulli punnaselt läbbi afne tuppä. Need afne
 rutud affasid jubba külmetama, ja ilgasid
 wasto õhtust punna kui kallid kiwwid. Isсанд
 istus ahjo kõrwa ja wiskas weel ennam puid
 peäle; sest sedda ahjo kõeti toast. Tullote

alkas elledaste põllema ja laotas walgust tuppä, paistis aknette peäle, ja need külmetand rutud ilgasid weel ennam.

Nüüd tulli emmand tuppä. Kas polle kirja Antoni käest sanud? küsis isfand. Ei! ütles emmand, ja olli kurb. Immelik! ütles isfand, ja rapputas pead. Joulo laupäwa õhtul olli muido igga lord üks kirri temma käest siin. Temma kirjotas ikka kil wägga selgeste ja temma kirjad ollid ikka minno tige suremaks joulo rõmuks. Mis se pois teeb, et temma ei kirjota?

Ni kui isfand sedda olli ütelnud, siis astus üks posti mees ärmatand jukstega tuppä. Sel olli üks kirri käes, ja üks uus fast männi puust selgas, se olli kül maddal, agga kaunis lai ja pitk, ni et mees pidid kumrardama kui uksest sisse astus. Selle fasti sees saab wist üks pegel ollema! ütles Katrina. Se mees andis isfanda kätte kirja ja pandis fasti mahha. Se kirri on maalmeisteri Nidingri herra käest, ütles isfand. Kuida se tulleb? Nüüd ma ussun pea, et selle waese Antonile on üks õnnetus juhtunud. Temma teggi kirja kermeste lahti, ja lugges tulle paistes, ahjo ees, ruttuste sedda ülle. „Mõttelge ommetegi, hüdis temma rõõmsaste, Anton on meile Roma liinast ühte pilti joulo tinkitusseks saatnud; temma on sedda kottotruullind Nidingri herra kätte saatnud, ja tedda pallunud, et ta sedda lassels ühhe kalli kullatub rami sisse panda, ja selle eest

• murretseda, et se pühha joulo laupäwa õhta
• wistis meie kätte saaks. Se pilt peab üks
• penike meistre tö ollema, kirjotab Nidingri
• herra. Anton on ommeti üks au wäärt pois;
• ma alkafin lohhe temmale ümber kaela.“

Katrina! hüdis emmand nüüd, to ommeti selle ausa mehhele, senni kui sõõk walmis saab, üks klaas jodawad wina. Se saab temmale hea ollema; sest oues on jo wägga hirmus kül. Se mees wottis wina tännoga wasta, agga tännas õhto sögi eest; sest temmal ollid, ütles ta, Lühhaorrus suggulasjed, ja ta tahtis nende jures laupäwa pühha õhtud ja ka pühha kallist päwa pidbada. Hea kül! ütles isfand, käskis mehhel wina wälja jua, andis temmale rohket jalla waewa ja lastis tedda minnema.

Nüüd, ütles isfand, istuge kil minno ümber ringi! Sija Nidingri herra kirja sisse on ka weel üks kirri Antoni käest sisse pandud; sedda ma tahhan teile etteluggeda. Lowisa ütles: Ma tahhan agga enne weel ühhe kündla tua. Jah, ütles isfand, siis mul on parrem sedda kirja luggeda. Agga rutta! Lowisa toi kündelega tuld ühhe puhta wasfise lühtri peäl. Kil istusid jo walmis ümber ringi. Isfand lugges:

• Rige armsamad, parremad wannemad
• deksesjed ja wend! Siin sate ühhe joulo
• tinkitusse, ühhe pilti, mis ma sure hologna
• ollen malinud. Se pilt tähhentab sedda ueste
• sündinud Õnnisteggijat söime sees. Mitto

kunsti-meest tõentasid minnule, et se pilt mul on heaste lorda läinud. Minna sowin, et se teile pole ni paljo rõmo teeks, kui minnule se Jeesuse sõime pilt teggi, siis kui ma esimest lorda teie majasse astusin. Tõeste saaks teil siis suur rõõm ollema.”

„Oh, et ma isse selle piltiga woiksin ühhes teie jure reisida, ja isse sedda teie kätte anda. Siin on kül üks wägga kallis ma! Nüüd, Nowembri kuul, kui ma sedda kirjotan, on wist jo teie jures ammogi talwe, ja teie kattus ja need männid ja tammed ümber ringi, õhka, wad omma lumme koorma al; agga siin õit, sewad Sidroni ja Pomerantsi puud weel omma lummi walge õite ja kuld, kollaste õuntega. Siiski iggatsen ma sellegi pärrast teie üksikko majasse abjo suu ette taggasi, kus ma need tige õnnelikumad tunnid omma ello aeges ollen ellanud.”

„Teie armo pean ma selle eest tännama, et ma nüüd Italia maa soja taewa al woin ellada, et ma, kui ma selle nimme wäärt ollen, üks kunsti-meest ollen. Teie pilt Jeesuse sõimega lastele, ni pudulinne kui se ka on, wirrotas minno meelt esfiteks maalmeistriks. Ikka seisab se mul weel filmi ees, ja mis ma ka nüüd kalli kunsti asjadest näen, siis ei sa ma ommeti ennam ni kui se lord sest rõmustatud. Oh, need õnnelikud lapse põlwe aastad on need tige kallimad! Siis paistab meile kii

ni kui üle kullatud, kui hommiko päwa paistes. Rahjo, et se aeg ni pea möda ruttab!”

„Nüüd, sel filma pilkul, kui teie minno kirja loete ja minno malimist pilti peält wate, ollen ma waimus teie hulka. Ma mõtlen weel ligutetud süddamega sedda, kui ma pool külmetand teie üksikko rahholisse kattusse alla tulin, kuidas mind se hea emma soja sõgiga kosotas, kuidas teie mind ommaks lapses wasto wotsite, kuidas Kristjan, Katrina ja Lowisa omma joulo andid ni sõbbalikkult minnuga jaggasid. Oh armsam issa! minna annan teie ja omma armsa kasso emma käle tännoga suud. Minna affan omma õdde ja wenna ümber kaela. Minna rõmustan ennast jo ette selle peäle, et ma teile monne aastakesse pärrast, mitte ennam ni kaugelt ja waimus, wait suust suhhu woin ütelda, kuidas ma tigest süddamest ollen — teie tännolik, teid süddamest armastaja Anton.

Roma linnas, sel 15nd Nowembril 1756.”

Se on üks kirri, ütles isсанд, ja pühkis omma filmi; mis meie ka selle poisi peäle olleme kullotand, se on kii weel wähhä. Minna pandsin ikka suurt lotust temma peäle, agga temma on weel paljo üle selle. Millalgi polleks ma mõttelnud, sesuggust rõmo temmast nähha. Siiski, ütles ta nüüd naertes, ma mõtlen, et õhto sõök otap meid. Pärrast sõöki watame sedda pilti. „Oh, ei mitte! hübsid kii ühhels meelt, nüüd kohje!” Se lähhäb meil sõgi

ette! Iisfas Bowisa weel siina jure; ma tahhan agga rutto weel ühhe künde tua, et meie sedda pitli parreminne woime wadata.

Kristjan toi ühhe peitli ja hambri, ja teggi fasti lahti. „Oh mis illus! mis armas! mis sagguseb taewalikkud lomad! mis ütlematta illusad wärwid!“ hüdsid fit. Siis seadis isfand sedda pilti seina jure lauakesse peäle ja kaks helledat wahha künalt siina kōrwale. Ritide filmad watasid selle illusa pilti peäle. Emmand pandis waggaselt käd kofko ja ütles: Eöeste, parremad ei woi ennam nähha olla! Mo melest on, kui olleks ma iöest Jესusse söime jures! Mis röömsaste, mis armsaste se jummalik laps meie peäle watab, ni kui tahhaks ta ilma tulles meid kiti terwitada. Kuida Maria, söime jures põlwile, ni armsaste ja armolikkult se lapse peäle watab, ja ühhe käega temma ümber aklab, sedda teist kät omma süggawest ligitetud sübdame peäle panneb, ja ülle selle armsa lapse kike selle waese lauta waesust ärra unnustap. Mis au wäärt se Josef seäl seisab ja waggaselt ristis kättega taewa pole ülles watab! Kuida neil karjastel nende ausus pallest wälja paistab; kuida allandlikkult ja waggaselt nemmad on põlwile mahha langenu! Sa need inglid illewel, mis taewalikkud illusad! Mis terged ni kui lendaksid! Sa mis helle paistminne selle lapse ümber paistab, kit ümber ringi wal gustab, ja ülle inglite walguöse paistab. Eöeste, kis ennast siin ülle Dnnisteggija sün-

dimisse ei rōmusta ja inglitega Jummalat ei tahha kita, sel on wist üks kiwvine südda.

Ni kaua olli isfand üksi: filmi selle pilti peäle watanud, ilma et ühte sanna räkis. Wimaks ütles ta, ni kui unnest ülles ärkades: Jah, sul on õigus! kui meil se pühha luggo, ni illusaste malitud ja rami sisje pantud, silmade ees on, siis teeb se ühte uut tundmatta ligutamist meie süddames. Ma tahhan ommei katsuda, kas ma teile saan ütelda, mis ma keif seäl peäl leian ja mis mo südda tunneb. Temma lükkas omma toli ebdasi, istus nattuke maad pilti ette, ni et sedda hea olli wadata, ja ütles siis:

„Nüüd tahhame, minno armsad lapsed, ommad filmad esitels selle jummalikko lapse peäle söime sisse pöörta! Meie ei tahha monni filmapilt temma jummalikkust ollemisest weel ühtegi mõttelda; meie tahhame tedda esitels ni kui üht innimesse last wadata: nõbder ja woimatu, waeste mähkmette sisse mähhitud on temma ühhe nattukeste heinte ja õlgede peäl maas; agga se emma täis armo terwitab tedda röömsaste naertes, ja täis armo ja murvet temma eest hoolt pidada; ja se tru kasso: isfa seisab ka ni söbbralikkult seäl jures, wal mis omma tuggewama käega emma ja last kaitsuma, omma tõteggewa käega mollemid toitma. Üks tru isfa, üks emma täis armo ja üks laps, kis sedda tru armo, ni pea kui moisima aklab, tännolikkult kätte tassup; se

on kül siin ilmas se keige illusam wadata, ni et selle ülle wist inglid sawad römustama. Reid armsad kolme — isä, emma ja last — on Summal nida ühte seädnu.

Dh minno lapsed, möttelge selle pärrast selle lapse söime jures: nida kui üks wäeti laps ollen ka minna üks ford maas olnud, kuhho mind on pandud. Ma olleks piddand ärra nälgima, kui minno wannemad minno eest ei polleks ni armolikkult murret piddanud; — agga römo ja hea melega sai se pisike küllaline wasto woetud, ja keik olli temma tullemise tarwis walwis walmistud. No emma mähtis mind mo eesimesse ride, se mähtme sisse, mis ta ehk isäe olli keddranud, plekinud ja ömmel- nud. Kit temma mötte ja teggo ollid ööd ja päwad temma ainuke murre, et mulle ei pid- dand ühtegi puduma. Holega walwas ta minno kätki jures, kui minna maggafin; mitto ööd ei sanud temma maggaba, armo pärrast minno wasto! Se tru isä jäggas temmaga murret, tööd tehjes mollemitele. Nida möttelge ja tännage Summalat, et temma teile head wan- nemad kinkis! Sest temma on se, kis armust teie wasto ommast ütlematta armust ühte osä teie emma süddamesse istutas, ja teie isäle ommast isälikkust melest osä jäggas ja tem- male sebda isä süddat andis. Agga ärge olge ka mitte tännamattad omma wannemate wasto. Üks poeg, ehk üks tüttar, kis sebda woiks ärra annustada, mis waewa emma temmaga näggi,

mis isä temma pärrast teggi, tebda toites, rietega kattes, kaswatades; se olleks siis ilma lige innimesse armota.

Laske meid uüüd, mo lapsed, kui jo olleme Mariat temma poja ja Josefiga watanud, ülles pühha inglite pole, kis üllewel lendawad, wadata, ja ka üks filmapilk nende ellajatte peäle lautas. Seäl saab meile innimesse ausus ja seisus öige selgeks. — Watage essiteks weel üks ford selle pühha neitsi armsa pallese mis ni taewalik ilmsüta täis ütlematta emma armo on! Watage kuidä se au wäärt Josef püsti seisab, kuidä ta täis waimo ja waggadust om- mad filmad taewa pole üllesöstab! Watage seäl sebda önsad last, kelle palled ni röömsaste naerawad, kelle filmad kui tähhed paistawad! — Sa nüüd watage nende karmaste ellajatte peade peäle — härja ja eesli peäle. Mis rumma- laste ja moistmataalt need siina peäle watawad! Kuidä neil su on pitkalt wälja ullatud, ja meile näitawad et nemmad agga söki otawat ja muud targemad ja parremad ei moista, ei ka tea. Nemmad ei moista naertagi! Dh, kis siin ei peaks näggema sest wahhest, et inni- menne üks paljo ausaw loom on? Töeste, innimenne on üks neist önsamist lomadesst. Se lige rummalam innimenne jo panneks sebda pahhaks, kui temmale ütteleks: sinna polle ühtegi parrem kui se härg, kis sinno abra weab, kui se esel kis sinno lottid westkile kannab — ja pärrast ärra mäddaneb. Ei, innimenne on

paljust enam nende Jummal pühha inglite sarnane, kis omma Lojat tundwad, ja ennast temma ülle römustawad, ja temmale tänno-
 kitust laulawad. Se innimenne on ka se ainus loom siin ilma peäl, kis sedda ka woib teha. Dlgo kül, et ta monnes tükkis ellajattega ühte lähhäb; süski on ta enam taewa inglite sarnane. Dlgo kül, et ta nuttes ja kispendates ilmale tulleb, et ta paljo kannatab, paljo waewa näeb, enne kui ta omma täit rammo kätte saab, et ta siis ühhe nattulesse aja pärrast jälle kui üks lillenne ärra närtisib, ja ni kui muudki lomad pärrast ärra mäddaneb — temma libhalik ihho agga saab pörmuks. Temma sees on üks surremata waim; temma on üks ingel nödra lihha ja werre sees ellamas. Ni pea kui se korjus mahha langeb, on se ingel walmistud — kui agga se innimenne omma seädust siin ilmas on täitnud ja Jummal tahtmissesse järrele ellanud.

Wägga heaste on ka se maalmeister ilma nende sure ellajateta weel ühte tallekest ja ühte korwi täit ounu sija malinud, neid woib ni kui selle uesti sündinud lapsse kinkitusseks pidada seal söime jalge otsas. Innimessele on kif lomad siin ilma peäl allahetlikud. Temma taldotab need kige langewad ellajad, ja need peawad tedda tenima; temmale annab se lammas omma pima ja ommad willad; temmale annab maa omma kallisi wilja. Wähhä agga on Jummal innimest allamaks inglitest jätnud;

temma on innimest au ja kõrgussega kroninud, on tedda omma lodud asjade isfandaks teinud ja kif temma jalge ette mahha pandnud.

Ka se koht, kus meie sedda last ja temma wannemid näeme, se waene söim ja se sant laut, polle mitte ilma tähhenduseta. Innimessele polle mitte kunninglikko maja tarwis, siin ilmas omma seädust täites. Temma woib ka kige waesemas saunas rahholiste ellada ja önsaste ärra surra. Meie leiame lautas agga waesust ja pudust. Agga tössise önne, kige öige au ja innimesse headusse tarwis, polle innimessele sammetid ei ka sidi, kulda ei ka hõbbemat tarwis. Otskohhe ses kige suremas asjas polle Jummal innimeste wahhele wahhet teinud. Üks waene laut pididi nende kige pühhamatte, kige ausamatte innimestele, kis maa peäl agga on ellanud, ömajaks ollema.

Süski — minno lapsed, se mis ma nüüd ollen räkinud, on meile kül wägga römolik ja trööstlik. Se on agga selle luggo iimlikkust illust. Sedda jummalikko ollemist, ja selle lapse jummalik seisus on se kige ülem assi. Sest Jesus Kristus, selle kige kõrgema Jummal innimesseks sanud poeg, on selle ilma sisse tulnud, neid innimesse, kis Jummalast ja omma eestimessest seisusest ollid ärra tagganenud ja selle pärrast ollid hukka sanud, ärra lunnastama. Temmas sai meile Jummal suur innimeste armastus nähtawaks; temmas näggime meie Jummalat innimesse kombel. Temma

fai kül sures waesusjes sündinud, olli kui laps söimes maas, polnud temmal ni paljo siin ilmas ommandust, kuhho ta olleks omma pead woinud panda, ja piddi ni kui üks kurjateggija risti külges surrema. Siiski ilma tige ilmlikko abita, ilma rikkuseta ilma wäe wallata, on temma omma jummalikko tarkusse, armo ja sure wäe läbbi sedda ma ilma teiseks teinud: sedda innimesse suggo walgustanud, parrandanud, patto wäest ärra kiskunud — ja nida omma jummalikko ollemist tõeks teinud. Selle peäle juhatab meid se pilt, ni kui se kogona pühha luggo.

Watage, ümber ringi on õ, paks pimmedus kattab sedda kohta; muud kui se walgus, mis sest jummalikkust lapsest wälja tulley, walgustab sedda omma paistimisega. Nida katsid Jeesusse sündimisise ajal rummalusse ja pagana usso pimmedussed sedda ilma; agga Jeesuses Kristuses on selle ilmale üks walgustanud, mis igga innimest walgustab, kis sija ilma peäle sünnib. Innimesed ollid patto ja kurja tõ pärrast hukka läinud, ja paljo ollid omma jõlledusse polest nende ellajatte sarnased mis lautas; monned ollid ennast omma ülle, onnetusfega weel ellajatte alla allandanud; agga Kristusse läbbi said kil, kis tõeste tedda uskoid, parremaks innimeseks, pühhaks ja inglisk innimeste kombel ueste ümber mudutud. Ni rummalad ja pattused kui need innimesed ollid, ni armetud ollid nemmad ka. Agga

watage, mis õnsad on jo need innimesed, kis temma söime ümber seisawad ja temma sündimisest ennast rõmustawad! Maria, Joesep ja need karjatsed on sedda ueste sündinud Dnisteggijat watades kil omma ilmlikko hädda ärra unnustand. Temma, kis ilmale tuli, innimesi figest häddast ärra peästma, neile diget rõmo ja jummalikko rahho taewast toma — teggi jo omma sündimisise jures sellega affatust. Selle ingli sannad hüüdwad weel ifka iggale innimesele: „Minna kulutan teile sured rõmo „sannused: teile on üks Dnisteggija sündinud, se on Kristus, se Issand!“

Temma jure on iggal innimesel lubba astuda. Temma arwalt ennast esiteks waeste, rummala rahwale — neide karjastele, ka temma emma on waene, temma kasso: issa on üks ammeti-meis, kis omma ranga tõga omma leiba tenib. So Jeesusse söime jures saab meile näidatud, et rikkus, ilmlik au ja ilmlik tarkus temma ees ühtegi ei mäsfa. Temma tahhab agga innimesi ennese ümber koggoda, kis hea melesised on, ni kui Maria se pühha neitsid, ni kui Joesep, se õiglane, ni kui need karjatsed, need waggad mehhed täis Jummalatartust ja õigust. Siiski ei lütkfa temma ka mitte neid patrusid taggasi, kis ommad pattud lahetsewad ja ennast tõeste parrandanawad. Sedda tähhendab jo selle jummalikko lapse nimmi. Selle pärrast kulutas se ingel Mariale sedda jummalikko kasto: „Temmale pead sa

„Jesús nimme pannema.“ Selle pärrast uendas temma sedda käsko Josefile: „Jesús, se on „Dnnisteggija, pead sa tedda nimmetama, sest temma saab omma rahwast pattust ärra „peästma.“ Se pattune innimesse suggo pididi temma rahwast, ühheks pühhas Jummalah rahwast sama. Selle pärrast näeme Jesusse söime kohhas üllewel taewast lahti ollema. Temma tahtis innimestele sedda kinni tehtud taewast jälle lahti tehja, tahtis taewa riki maa peäle pohjandada, ja sedda wiisi taewast ja maad ühendada. Selle ülle römustawad Jummalah pühha inglit, diskawad röömsaste, kõrget Jummalat taewas kites ja sowiwad rahwale önnu ülle selle önsusse, mis Kristus neile on walmistand.

Mis meile Jesusse söime jures on tulutadud, sedda on Jesús Kristus täitnud, ni paljo kui innimeste tiggedus ja umbust ka selle wasto pandsid, et ni mitmelle temma sündiminne ja surreminne asjanda olli. Temma pohjandas ühte taewa riki maa peäle, ja temma tö testab. Monned woidu mehhed pohjandawad wahhest ilma rikisi, agga need ei seisa kaua pärrast neid, ehk sawad weel nende ello aeges ärra pillatud. Jesusse riik üksi — se bige risti ust — laggunes ilka laiemale wälja ja seisab tänna päwani. Terweni rikid affasid temmassa uskuma ja kunningat ehhitasid ommad kronid temma ristiga. Pagganatte wannad hirmsad wisid, innimeste ohwid ja muud nisuggosed

asjad, kaddosid maa peäl risti usso rikides ärra. Üks hulk templid ja kirrikuid tousid, kus sees sedda ainust Jummalat kumardakse ja Jummalah tahtimisi öppetakse. Arwamatta folid, waeste majad ja többiste majad said läbbi kristlikko armo walmistud. Kui paljo lapsi, waesid ja wiggasid saaks ilma selle armo seädmisseta rummalusses, kurja tehjes ja häddas hukka sama. Miljonid innimesi on ülle omma pattude kahetsemisese Kristusse peäle uskudes rahho leidnud, ja on temma läbbi ausast rahwast sanud. Ka weel nüüd, ni wägga kui umbust ja hukatus woimust wottawad, ohkawad arwamatta paljo süddamit temma pole, ja leidwad abbi häddas ja surmas temma käest. Weel ilka saab sedda Ewangeliumi, neid römo sannumid temmast, nende pagganatele tulutud, ja pagganate maad pörwad uskus temma pole, römustawad ülle Jummalah pühha fanna ja parrandawad omma ello wisid: Selle pärrast on Jummalah sündimisese pääw ilma peäl se lige tähtsam pääw; wannal rahwal olli öigus selle päwaga uut aega affata arwama. Igga aasta arwo peab meile mele tulletama, et Jesusse sündimisese pääw, ka lige innimestele nende walgusse ja önsusse sündimisese pääw on, kis selle wasto agga ommad filmad ja süddamet lahri tewad. Laske meid siis, minno lapsed, sel öhtal ja homsel päwal ueste meie Dnnisteggija alla heita ja temma pühha inglitega temmale ühhes kitust laulda.

Mi räkis issand; emmand ütles ligutetud südbamega: Jah, lapsed, sedda peame tegema! Se illus pilt, mis Anton meile satis, on kül se fige parrem joulo kinkitus, mis Anton ehk ükski mu innimenne — ehk ka üks Würst — meile olleks woinud anda. Se wagga meel, mistlaga teie omma issa selletamist kulasite, on se fige parrem joulo pühhendamine mistlaga meie sedda pühha õhtud woinie pühhendada. Wottame siis õnsust, mis Jummal meile läbbi selle ueste sündinud Õnnisteggija on walmistand. Siis on Õnnisteggija sündimise pääw ka meie õnsusse sündimise pääw.

Kues peatük.

Metsa hoitja issandale sündinud pahhad asjad.

Se au wäärt issand olli omma perrega pärrast Antoni ärraminnemist mitto aastaid waggaselt rahhos ellanud. Temma lapsed ollid sureks kaswanud; poeg olli tubli noor mees, tütted illusad neitsid; kiti ollid heaste kaswatud ja laitmatta ello, wisidtega. Uega möda affas se hea issand ka jo wannadusse woewa tundma. Temma mõtles selle peäle, omma ammetid poja kätte ärra anda. Eggal aastal tulli se würst wõnneks päwaks omma jahhi- lossi peäle, Kaljonurka; sest jahhi peäl käiminne olli temmal ta paljo tallitamise pärrast melelahutamiseks. Temma olli üks wagga sõbralik würst; igga ühte omma allamattest, ka sedda

fige allamad, kulas temma armolikkult ja räkts temmaga sõbralikkult. Kui se würst nüüd jälle olli siina jahhi- lossi peäle tulnud, ja se jahh selle wanna metsa hoitja issanda metsas olli rohkeste andi andnud, läks se würst temma liggi, koppotas temmale rahholise melega õlla peäle ja ütles: „Noh, kuidas kässi käib, armas metsa hoitja?“

„Aus suur würst, ütles issand, nende „wanna õlgadele tahhab se igga päwane „waew lijak miina; ma sowiks sedda nored „maite hõlmade peäle weretada.“ „Noh, ütles „würst, õnneti omma pojale, selle Kristjanile „seäl? Temma on üks tubli küt, ja mis weel „ennam mo mele järrele on, et ta üks hea „metsa- mees on. Need metsad on, ni kui „ma sedda ollen tähhele pannud, wagga heaste „hoitud. Teie woite kindlaste selle peäle lota, „et sedda tenistust ükski teine ei sa. Temma „woib ka ni kauaks teil abbiks olla. Siiski „olleks se mulle armas, kui teie weel monni „aeg üllewataksid ja sedda metsa hoitja nimme „kannaksite. Ka need fige parremat nored „innimesed sawad pea üllemeelsaks ja laisaks, „kui nende kae krae ärte üks kuld tresfikenne „pandas. Se on minno ja teie kaswo, kui „teie weel üks tüd aega metsa hoitjaks jäte.“

Metsa hoitja issand tännas würsti temma armolikko lubbamise eest, ja ütles siis: „Agga „selle jures on weel üks teine asfi. Minno „poeg woiks nüüd heaste abbiellosse miina — „selle kaddunud metsa hoitja Bussi tütreaga,

„se kaddunud olli minno sōbber jo norest pōl:
 „west. Ilda aega on selle tüttarlapse emma
 „ta ärra surnud, ja ta ei tea nüüd kus miina.
 „Temma on waene — agga wägga wagga,
 „tōteggija ja puhhas, armolinne ja moislil.“
 „Noh, hea kül, ütles würst, minna kidan
 „sedda wägga, et üks tubli mees naist wottes
 „ennam temma wiside ja üllespidamisē, kui
 „rahha ja warra peäle watab. Minna annan
 „temmale rōmoga lubba naist wotta, lubban
 „temmale weel metsa hoitja ammetid peäle
 „kauba. Kül ma annan kohhe kāsfo, et need
 „kirjad waluis tehjaksē.“

Se metsa hoitja poeg, kis kartes kaugelt
 seisis tulli nüüd kui isfa temmale märki andis
 liggi, ja tannas sedda würsti.

Se naese wotminne sai jonele. Selle nore
 waggase emmandaga tulli ka uus õn majasē;
 rahho ja ühhelinne meel ellasid selle hea isfanda
 kaitusē al. Selle wanna hea mehhele sai weel
 se õn, omma lapse lapsi ommas süles nähja,
 ja se wanna emmand sai ueste ni kui noreks,
 et ta nüüd omma lapse lapsi wois kanda ja
 hoita. Rende tüttred ellasid selle nore emman-
 daga ni kui wēsēd. Kit ollid wägga õnnelikud.

Agga pea tulli selle õnnelikto maja peäle
 üks suur pahhandus. Se akkas ühhest wannast
 asjast, tedda se isfand jo olli ammo ärra
 unnustand. Se Rōrkja noor herra, kis enne
 wanna isfandaga tihti olli jahhi peäl kōinud,
 olli pea pārrast sedda ennesēle sedda lubba

wotnud, üksi ilma isfanda lubbata metsas
 kōija, ja kit, mis temmale agga filmade ette
 putus, ilma armota pūsfiga mahha lasta.
 Se isfand leidis tedda metsas ja ütles: „Se
 „Ilno lastminne on kangeste kelatud. Kui
 „teil, minno armas noor herra, lusti on jahhi
 „peäl kōija, siis tulge ikka, ni kui tännini, minno
 „jure; minna wottan teid siis hea melega liggi,
 „ja näitan teile siis need fige parremad koh-
 „had, kus teie omma süddame tahmisē jär-
 „rele woite lasta. Agga sedda ma ei tohi
 „lubbata, et teie omma meelt mōda woite
 „selle metsa seēd mis minno holeks on andud
 „tehja mis teie agga tahhate.“ Agga kis
 enne kui pārrast ikka ilma lubbata jahhi peäl
 kōis, se olli se noor herra. Se isfand leidis
 tedda jälle, wottis temma pūsfi ärra ja ütles:
 „Summal teab, et ma sedda hea melega ei te.
 „Agga ma pean. Kāsud on lowwad; minna
 „ei woi teifiti. Kui ma teid weel üks kord
 „leian, pean ma sedda ülles kaebama, ja siis —
 „ei sa teil head luggo tulles.“ Peälegi läks
 se isfand selle wanna Rōrkja herra jure, ja
 pallus tedda, ommal noel herral jahhi peäl
 kōinist ärra kelata. Se wanna isfa lastis
 muido ommal pojäl kül omma meelt mōda
 ellada, agga se kord sai ta ommeti wägga
 pahhaks; sest temma kartis selle würsti wiha.
 Temma ei lubband paega ennam omma pā-
 randajaks panda, kui ta weel üks ainuke kord
 pidbi jahhi peäle minnema; olgo siis, et wahhest

metsa hoitja isfand tedda liggi wottaks. Agga se noor herra olli jo sedda öppind, et issa sannast luggo ei piddand. Pea pärrast sedda kulis isfand ühhe panku, ruttas siina ja leidis sedda noort herrad ühhe mahha lastud pöddra jures seismas. Siis kaebas isfand sedda ülles. Se wanna Rörkja herra reisis isse würosti jure ja pallus armo. Se würost ütles: „Seä, „duste järrele peaks se noor herra tubfhonestse „reisima. Minna tahhan temmale kül andeks „anda; agga kui tedda weel üks kord leitakse, „fiis ma pannen tedda töeste siina — ja sedda „teie kül woite arwata, et ma fiis tedda enne: „sele nouandjaks ehk muido au, ammeti peäle „tubfhonest ennam ei wotta.“ Se asfi sai ärra weigistud. Agga se noor Rörkja herra kas watas tullist wiha ommas süddames selle ausa metsa hoitja wasto, ja põlles ommas wihas, et kül mitto aastad ollid möda lainud, weel ikka sedda temmale kätte maksta.

Suhtus nüüd et se würost pea ärra surri; se rigi pärrandaja prints olli weel noor ja sel forral reisimas. Siis säedeti wöörmündrite wallitsus ja seäl maal sündisid monned uenda misfed. Se noor Rörkja herra, kis wägga rikkas olli, sai omma suurtuggo suggolaste läbbi, üllemaks metsa hoitja herraks. Sure kuga läks temma nüüd Käljonurka losfi ello, ma, sellest olli üks ossa temmale ello: assemeks antud. Temma olli nüüd selle hea metsa hoitja üllem, ja waewas sedda head meest ütlematta.

Sel laitmisfel polnud ennam otsagi. Se isfand ei sanud ühtegi temma mele järrele tehtud.

Se noor würost olli jo affanud wallitsema. Agga se üllem metsa hoitja Rörkja herra, kis wägga kawwal, libbe ja juttokas olli, moistis ennast selle kige küllema metsa hoitja herra jures, kis selle ue würosti jures sure au sees olli, wägga armsaks tehja; nüüd olli ta selle hea isfanda wasto weel üllemelelissem ja ölam, kui enne. „Teie ei kolba ennam metsa hoitjaks,“ ütles ta üks kord temmale; „ma tahhan otsida, et üks parrem mees selle hea metsa ülle saab.“ Issfand ütles: Hea melega annan ma omma ammetid ärra. Ma olleks sedda jo ammo teinud, kui se önnis würost sedda olleks järrele andnud. Siis ommeti on mo poeg metsa hoitja. „Mis weel!“ ütles Rörkja herra tiggedaste naertes. „Siis minna peaks fest la middagist teadima.“ Se isfand toetas würosti kirja peäle, selle järrele olli lubbatud temma pojale naist wotta. „Ühhi, „ütles Rörkja herra, minna tean sedda kül.“ Temma moistis sedda targaste omma mele järrele ärra selletada. „Se on, ütles temma, „üks lubbaminne hea üllespiddamisese eest; „mund ühtegi. Agga se pois ei maksa middagi. „Kül ma moistan üht parremad meest otsida.“

Se wanna, halli peaga isfand püdis asjata, omma nutto wasto panda ja ütles: „Urge olge mitte üllekohtolinne, aus üllem metsa hoitja herra! Teie arwate et minna teid üks kord ollen pahhandand, agga selle pärrast peakfit

teie ennast kahheword hoitma, minnule liga teggemast." „Mis, hüdis Rõrkja herra, ja ta filmad pollesid wiha pärrast; teie isse tullete mulle omma häbbi tööd mele! Teie isse tullete mulle mele, et teie minno ainukest nore põllist lusti ärra rikfosite ja würsti jures minno peäle walletasite. Teie ollete üks moistmatta, üks üllemelelinne mees. Alguisest jo polnud teil häbbi üllematte wasto, ja piddasite agga kerjajatega sööbrust. Dmmal pojalt lastsite teie, ühte tüdrukud ilma ühhe koppikata, ühte paljast santi, naeseks wotta. Dmma kaunist warrandust ollete teie selle kerjaja poissi, selle Antoni peäle, ärra pillanud. Teie ei moistnud omma heaga ümber käija, kuidas peaksite moistma wõbra ommaga ja würsti kaswo cest heaste murret piddada? Minge, kassige, teiega ei maksu middagi ette wotta. Minna mötlen et meil pea ennam ei sa üks teisega teggemist ollema ja et teie pea ennam ei tohhi minno filmade ette tulla."

Siis isfand läks. D, mötles ta koddowinnes, üllem metsa hoitja herra üttelgo, mis ta tahhab; minno metsad on lige parrema korra peäl. Temma ei woi, ni pahhane kui ta ka minno peäle on, mulle ühtegi tehja. Ma tahhan sedda wadata. Temma ei räkind ommabele koddowigest sellest ühtegi, mis Rõrkja herra temmale olli ütelnud, et ei tahtnud neid ilma asjata kurbastada.

Agga pea pärrast sedda, kui se wanna

isfand sai metsast taggast tulnud ja omma toli peäl hingamas istus, astus üks mees tuppä, ja andis temma kätte ühte kirja üllema metsa wallitsusse kohto poolt. Selle kirja sisese olli kirjutud:

Se metsa hoitja Krünwalti isfand saab üllema kassow järrele, omma wannadusse pärrast ja et ammetis nõdder on, ommast ammetist lahti tehtud, ja temma jäggo metsa ni kauaks Waldenbruhhi metsa hoitja kätte antud, järrele wadata. Armo-palgast selle waewast wannaks sanud mehhele, ehk ühhest uest ammetist temma pojale polnud juttogi. Muud kui et weel olli kirjutud, et se lahti sanud metsa hoitja sest ajast sadik, kui se kirri temma kätte saab, ennam ei piddand tohtima, ühte sammo metsa astuda ehk ennast seäl püssiga näidata, muido lubbati temma püs ärra wotta.

Se wanna isfand teggi sedda kirja lahti ja ehmatas wägga; temma käd wabbisesid, sedda kinni piddades. Siiski koggos temma ennast jälle, ja lugges omma rahwale sedda ette, need ollid lik toas igga üks omma tööd tegemas. Wanna emmand omma kahhe tütreaga jäid ehmatates walgeks. Noor metsa hoitja punnetas wiha pärrast üle Rõrkja herra tiggidusse. Noor emmand seisid tüf aega ilma et sannagi räkis ja allas siis, halledaste nutma. Temma lapsed, kis toas mängisid, ja näggid et emma nuttis, allasid ka nutma. Ülleiitse tousis kaebamine. Muud kui agga wanna

au wäärt isfand seisis rahhoga nende teskel ja ütles: „Urge unnustage mitte ärra, et wanna Jummal weel ellab. Sinna wanna emma, jätta esiteks nutmist, ja öppetä meie laste ja lapse lastele Jummalä peäle lotamist. Temma tahmisse wästo ei woi pahhad innimesesed meie ühtegi tehja. Se katsminne tulleb temmast; se saab meie heaks tullemä. Selle pärrast wotke süddat! Jummal on meie wäg, gew kaitfija. Temma ei lüftä meid ärra, kui ta kil ilm meid ärra lüftaks. Temma, se hea, se rikkas Issa saab meile, omma lastele ifka leiba andma. Laske meid temma peäle lodata ja kartmatta julged olla.

Süiski, ütles ta, ei tahha ma ühtegi katsmatta jätta, mis minna agga jätsan tehja. Ma lähhän homme pääw würsti jure; se on nisamäa armolinne kui temma önnis isfa. Temma saab mind kulama, et temmal kül wallitsemisse atkatusfel paljo tallitamist on. Temma on diglaune, ja ei sa sedda järrele andma, et üfs wanna teender kis omma würsti peäle neljakümne aasta truište ja aufaste on teninud, ilma asjata naise, laste ja lapse lastega pubuše ja näsja kätte peawad surrema. Sinna, Kristijan, pead minnuga ühhes tullemä. Meie woime jo mollemad ärra minna, ilma et tarwis on Rörkja herra käest lubba palluda; meie lähhäme jalla, sest sötminne olleks meile nüüd kallis sel pubulisfel ajal; ja posse ta muido, gi tarwis. Need ridet mis meie prukime mahho,

wat kül meie jahhi taskute sisse. Affage agga peäle, et homme hommiko kil walmis on.

Wanna isfand olli teisel hommikul enne päwa ülles tousnud ja wirrotas omma poega ülles. Neg jääb mul iggawaks, walget odates, ütles temma; nüüd on kuwalge ja meile on kil teed teada. Laske meid minnema affata! Wanna emmand pandis sedda rohhelist, kuld, traega kuba illasaste kokko, ja mässis puhta linnasse rättiku sisse, et siis parrem olli sedda jahhi tasko panda. Katrina toi allus ridit ja te, roga. Noor emmand ja Lowisa walmis; tasid prukosti ja töid sedda tuppä. Need pisikesesed maggasid weel. — Ja millal sa siis arwat jälle taggasi tulla? küsis wanna emmand isfandalt. Sedda ma ei tea weel isfegi diete, ütles temma; ei wist enne näddalat. Homme otsekohhe kahhe näddala pärrast on pühha joulo laupäwa öhta, ütles wanna emmand; semiks sa ommeti wist tullet? Andko Jummal et homme näddala pärrast, ütles isfand. Dlgo muido, kuida tahhes, agga pühha joulo laupäwa öhtad tahhan ma teiega ühhes pidada. „Jummal andko et rõmus,“ ütles emmand. Palluge se aeg, ütles isfand weel, ja lootke Jummalä peäle; temma saab teggema, et need asjad lähhawad ni kui tarwis on. — Kil saatfid neid kahte meesi ulse ette, ja nemmad läksid sel külmal pimmedal Tetsembri ku ööl, kus öige pimme ja loidust weel ühtegi nähha polnud, julgeste ebbasi.

Kil seal majas ollid nüüd omma armsa reisimeeste, iseärranis wanna isä parrast mures. Esimesel näddalal moistid nemmad endid weel ikka trööstida; agga kui parrast sedda üks pääw teise järrele möda läks ja ilm ta tormisels läks, ja allati wihma saddas, siis jäid nemmad rahhoruks. Oh, ütlesid nemmad, sel Kristjanil, kis ommeti weel tuggew on, saab kül teggemist ollema, agga kuida se waene isä läbbi saab? Kristjani laks last jooksid igga filmapill ukse ette, watama, kas isä ja wanna isä weel ei pidand tullesma.

Nida läksid esimesse näddala järrele weel terwet tahhelsa päwa neil kaebamisse ja murega möda. Pealegi olli parrast nende ärra minnekit üks jägri pois körkja herra käest ühte kochto kirja tonud. Se emmand ei usaldand mitte, sedda lahti tehja; agga ta kartis, et seal pahhad sannumed sees ollid. Sest se jägri pois olli ta weel su sannaga pillades naertes ütelnud: Se on hullus, et se wanna isäand omma nore tuisopea pojaga wärsti liina jooksis. Üllem metsa hoitja herra on omma asja jures kindel. Nemmad ei sa seal middagi tallitama, sawad agga häbbi ja teotamisega taggasi tullesma.

Kil seal majas pallusid igga pääw, et Summal neid reisi-mehhi pididi wärsti ette lastma sada, ja et se neid pididi armolikkult kuulma ja neid jälle õnnelikkult kochdo saatma. Kil need lapsed pallusid ilma kästimatta nendega. —

Seitsmes peatük.

Kuida selle metsa hoitja isäanda käsfi eddas-pididi käib.

Nida kurbtuseses ellades joudis siis pühha joulo laupäwa öhto kätte. Tänna läks aegsaste pimmedaks. Sest koggona taewast katsid mustad pilwed. Kange tul ulgus läbbi tamme ja männide ja köikudas neid metsas. Lund ja wihma saddas seggaminne, ja kattusse rin joksis ni kui oia, mis mäest alla jookseb. Oh sa mo Summal, ütles wanna emmand, kui ta kül aega aknest olli wälja watanud, nemmad ei tulle weel mitte. Kui nemmad tänna, pühha joulo laupäwa öhtul ei tulle, siis on neile wistist üks õnnetus juhtunud. Minna kardan wägga. On se üks ilm, ni et ei tahhaks kovera ukse ette wälja ajada, ja teeb on sandit et kaelani woib sisse waoda. Oh, kui nemmad jälle kochdo ollesid, olgo siis muido kil, ni kui ta on!

Temma teggi jälle akkent lahti, watas one ja hüdus: Oh Summal tännatud, jubba tul-lewad! Kil ruttasid ukse ette nendele wadto; kil küssfid: Koh, kuida se luggo liinas läks? Minna lotan, et meil weel kil saab heaks minnema! ütles wanna isäand. Agga teie ollete wist meie parrast mures olanud et meie ni kawa ärra jäime. Agga ma polnud tee peäl mitte bige terwe, ja ei joudnud ennami emale; kui jälle parremaks sain, ollid need oiad ja

jõed sest palju wihamast ni täis ajanut, et meie weel monni pääw piddime otama. Müüd Jummal tännatud, et jälle koddos olleme. Temma astus tuppä, panni teised rided selga, ja istus omma toli peäle ahjo korwa soja. Wanna emmand toi ühhe poddeli jodawad wina, faks klaasi ja öli-lampiga tuld. Kõsotage ennast mollemad nattulesse, ütles temma, ja wallas klaasi; se saab teile mollemille tarwis ollema. Toit saab pea walmis. Jah, ütles isfand, helleba lampi tulle jures ümber ringi wadates, se on ommeti hea, jälle koddos olla, armsa ommade jures, kus ligel rõõmsad, sõbralikkud palled nähja on.

Se noor metsa hoitja olli wahhe aeges omma emmandale sallamahti üttelnud: Oh, meie asfi polle ühtegi korras; meie same wist omma tenistust ärra kaotama. Emmand ehmatas wägga, ja ütles tasfaleste sedda ka teistele. Wanna isfand näggi, kuida ühhe korraga kil nukrats jäid, ja ehmatand ja kartust täis ollid. Kas Kristijan on lorrifend? küsis temma; no jah, mis sest ennam salgada. Teie sate kil teada; agga ärge jäge mul wägga kurbaks. Meile on jo tänna õsel üks Önnisteggija sündinud; ülle selle sure rõmo peame ommad piisfessesed ilmlikkud kurbusesed ärra unnustama, ja ei pea nendega omma süddat ni wägga waewama.

Kui meie, ütles ta siis, õhto ilja wärsti küüna joudsime, läksin ma weel wanna metsa

kohto herra Milleri jure. Temma on üks wägga ausa mees, mõtlesin minna; temma olli wannal ajal minno üllem metsa hoitja herra ja ifka minno sõbber. Need teised herrad, kis mind tundsid, on kil ärra furnud ehk ammetist lahti. Et ka temmagi kül on wannadusse pärrast talli, tamisest taggasi tommand, siiski woib ta mulle lige parremad nou anda. Ni ma mõtlesin, Se ausa mees wottis mind ka kül süddamelikkult wasto. Ma rätisin temmale omma asja. Temma ütles: Kõrkja herra on teile kül üks pahhä waenlane; temmal on siin wäggewad sõbbrad. Temma tahhab teie ammetid ühhe nore innimessele, kis temma toa pois olli, anda, ja sadab sija teist ja teie pojast need lige pahhemad sanumbed. Minna kardan wägga, temma saab woitu, ja wottab selle hea Kristijani käest isä leiwa pallulest ärra. Oh, ütlesin minna, egga se ommeti ni kargele ei sa! Mul on nou, isse würsti jure minna. Tehke sedda, ütles wanna metsa kohto herra. Minna tullen teiega liggi. Siiski polle teie nüüd õigel ajal tulnud, sest würstil on palju teggemist. Ei tea kas sate temma ette. Ka peate weel lige üllema metsa hoitja herra ja metsa kohto herrade jure minema. Agga ma kardan, et teid seäl heaste wasto ei woeta. Kõrkja herra on neid teif sõggebaks teinud. Minna leidsin ka et wanna metsa kohto herra olli õigust rätinud. Ma rätisin mouda wasto meelt kaiti. Lige üllem metsa hoitja herra olli me wasto külma ja satis

mind pea ärra. Teised herrad ei teinud minnuga paljo parremad; ma näggin agga nende pahhased palled ja kuulsin monned waljud fannad. Agga würsti jure ei sanud ma, et tige üllem metsa hoitja herra otselohhe temma jures olli, koggoniste ettegi lastud. Se tige üllem metsa hoitja herra moistis minno ja Kristjani peäle wägga kawwalaste waltetada. Minna ei tahha sedda teile parreminne jutustada, liategi pudub se asjadeesse, kellest teie ühtegid ei moista. Keif mis meil weel lota on, on üks järrelekulamine; agga karta on, et sedda sesugguste holeks antakse, kelle käest meil paljo head polle odata. Siiski, need juttud tewad meid wägga kurvaks, ja tänna öhto pealksid kit ristiinnimesed rõõmsad ollema. Se on jo se pühha joulo laupäwa öhto; laste meid meie Dnisteggija sündimisse peäle wadata, se saab wist meie kurba meelt rõmustama.

Temma töstis onnad filmad selle Jesuse sündimisse pilti peäle, mis Anton üks kord olli saatnud. Se rippus toas seal kohhas, kus enne pegel olli rippunud, ja olli, et ei pidband wigga sama, ühhe ridega kinniaetud. Wanna isfanda lapselapsed, kaks armsad lapsokest, Prants ja Klara, ollid jo mitto näddalad pühha joulo laupäwa öhto peäle rõmustand. Nemmad kargasid ülles, kui watasid onnad filmad ja ollid rõõmsa näoga. Wanna emma, ütles piisike Prants, wotta se rie pilti peält ärra ja panne, ni kui minnewal aastal, tünled pollema, et

sedda woip heaste nähja. Ja sinna, wanna issa, ütles se piisike Klara, to sa omma kannel, ja meie tahhame onnad joulo laulud laulda, mis emma meile õppetäs. Hea kül, ütles isfand, laulame üks joulo laul. Siiski, üttele enne, weel, kas polle sühtegi, sel ajal kui meie ärraollime, isseärranist sündinud? Ei, ütles wanna emmand; muud kui parrako, lohhe parast teie ärraminnemist, todi jälle üks kirri tige, üllema metsahoitja herra käest. Mis se kül peaks ollema? Temma andis sedda kirja lahtiteggematta isfanda kätte. Se teggi sedda lahti — jäi walges kui lummi — töstis filmad taewa pole ja ütles: „Nüüd, Isfand, sinno tahtminne sündko!“ Kit watasid ehmatand odates temma peäle. Mis se on siis? küsis wanna emma. „Meie peame siit majast wälja minnema,“ ütles temma, „ja meie olleks jo pidband ärra ollemagi. Kigeüllem metsahoitja herra annab selle kirja sees kasto, et se metsahoitja maja ildaminni joulo laupäwa öhtuni peaks tühhi ja puhhas ollema, et uus metsahoitja woib joulo pühhadeks sisse tulla. Temma ahwardab, kui meie tedda ei peaks kulama, meid koho tendretega lasta ärraajada. — Se on mul imme, et need weel siin polle; meil on igga filmapilt karta, et need meid majast wälja wiskawad.“ Oh Summal! hüdis noor emmand, nüüd sel pimmedal hirmsal ööl! Kas tulete, kuidas kange tuul oues ullub? Kuida wihma sajab? Kus meie tule ja wihma warjo

leiam! Ta langes isme peäle ja akkas ümber
 omma kahhe lapse kaela. Urmas Summal,
 õhtas temma, oh hallasta Sinna nende ilmfäta
 laste peäle! Kristijan seisis läed ristis wait
 temma ees, ja watas temma ja omma laste
 peäle nuttuste filmadega.

Oh sa mo Summal, ütles wanna emma
 nuttes ja käsfi murdes, meie wanna p...ade
 sees nüüd weel laste ja lapse lastega siit majast
 ärra ajada, kus ma sündinud ollen, kus mo
 isä ja wanna isä elasid — oh se on hirmus!
 Urmas Summal, lasse mind siin majas, kus
 ma sündisin, ka ärra surra.

Katrina nuttis waggaselt; Lowisa seisis
 wärrisetes ja wabbisetes seal, ni kui üks tal,
 sedda ärratappa wiakse. Ugga wanna isäand
 omma au wäärt pallega, õtsaga ja halli karwa-
 bega, watis kana wait ülles taewa pole ja
 ütles siis rahholiste kindla melega: Jah minno
 armsad lapsed, nida se on, et peame siit majast
 ärraminne. Minna ei tea ühtegi inimest,
 kis meid keik ühhe korraga omma majasse wästo
 woiks wotta. Meie same nüüd kül üks teiseft
 ärra lahutud. Minna kül mötlesin, teie keskel
 ommad wannad päwad ellada — mötlesin, teie
 fate, nida kui teie nüüd minno ümber seisate, siin
 majas ka üks kord minno surma woete ümber
 seisma. Ugga Summalal olli teine nou — laste
 weid temma pühha tahtmist wästo wotta. Siis
 watas omma lapse laste peäle ja ütles weel:
 meie südbamed nuttawad, kui meie nende

lapseste nutto watame. Summalal on üks
 weel armolikkum südda meie wästo. Kui ta ühte
 ni rasked koormad meie peäle panneb, siis sün-
 nib se wist temma fige targema nou järrele.
 Ka sedda hädda saab ta meile heaks pöörma.
 Kui nüüd jo hädda on fige suremaks läinud,
 peab ka jälle parrem põlli inlema. Wanna
 rahwas ütlewad meile kül mis nemmad on isse
 tõeste näinud, et: mis armsam laps, sedda
 kibbedam wits. — Meie olleme siin toas paljo
 pühha joulo laupäwa õhtuid rõmus ellanud,
 laste meid siis ka sedda ühte murrelikko õhtud
 Summala läest hea melega wästo wotta.

Sul on õigus, armas mees, ütles wanna
 emmand; jättame kif Summala holeks ja jäme
 ses sures häddas kindlaks. Oh, ma kül tihti
 mötlesin sedda, kuidas siis Maria melest piddi
 ollema, kui temma lautas piddi omaja pidama,
 ja peälegi weel, kui ta pea pärrast sedda, omma
 ello, asset piddi pimmedal ööl mahha jätma —
 ja ni kui meiegi nüüd — omma jummalikko lap-
 sega ärraminne ühte teisele male. Oh, ni
 suur kui temma usk, temma lotus olli, siiski ma
 mötlen, et temmale, kui ka mitte ta enaese
 pärrast, siis ommeti ta jummalikko lapse pärrast,
 wessi sai filma tullemä. Minna tean, mis em-
 ma südda tunneb! Temma hädda sai wist tem-
 ma süddat läbbi leikama. Ugga innimenne ilma
 peäl peab sesuggust hädda katsma. Ugga se-
 samma, kis Mariale, seal waeses lautas ja tem-
 ma murrelikko pöggenemisse tee peäl, tröstijad

ja antajad inglid satis, se ei sa ka meid ilma trös-
tita jähma. Temma saab õigel ajal abbi saatma.

Siis loppotati ühe torraga ukse peäle.
„Nüüd tulleswad,“ ütles wanna isfand, „ja
ajawad meid siit toast ärra.“ Kristjan largas
ülles, watas omma püüsi peäle ja ütles :
„Sedda nemmad ei tohhi, minno kallid wanne-
„mad, minno armsad naist, minno lapsi, minno
„õddesi majast wälja wiskada. Se esimenne,
„kis kät neide külge panney, sedda — — “
„Dei, ei, mo poeg,“ ütles wanna isfand,
„ärra ütles sedda hirmsad sanna, mis sul tele
„peäl on, mitte ommast suust wälja. Ühtegi
„wastopannemist, ühtegi üllekohtust wastoalka-
„mist! Summal on meie ja nende ülle. Temma
„on meie abbi ja meie warjokoht, kui meie pal-
„wed ja juttud nende meeste wasto, kis meid
„tulleswad ärraajama, ühtegi ei aita siis lähhä-
„me wastopannematta siit majast wälja ja poe-
„me ni kauaks, kui õ saab möda läinud, sinna
„metfa kopa sisse, kus meie jahhi peäl tihti pah-
„ha ilma eest warjo leidsume. Oh, ütles temma,
„toli peält ülestoustes, ma näeks, et teie igga
„üks minno wanna, paljo hädda näinud meh-
„hega woiksite ütelda :

„Mo eest murret sain kül nähja,
„Eas? nüüd Summal kiti tehja,
„Kui maa, taewas, põrmuks saaksi,
„Temma mind weel ülles peaksi;
„Summal! kui mul jääb so arm,
„Miks sind kardan? hädda surm.“

Kahheksas peatük.

Kogematta küllalinne.

Wahhe ajal loppotati jälle, ja weel kow-
weminne kui enne. „Minne, Kristjan,“ ütles
wanna isfand, „ja te uks lahti.“ Kristjan läks.
Silmapilk pärrast sedda astus üks illus, uhke
Saks, kedda nemmad ei tundnud, ühe tumme-
rohholise mantliga ja karwase mütsiga, uksest
sisse. „Se on se uus metsahoitja!“ mõtles igga
üks ehmatand süddamega. Agga se wooras
näggi ka isse ehmatand wälja, punnaseks nutte-
tuid filmi ja hirmo pärrast walgete jänud palle-
sid nähjes. Temma wottis mütsi peast ärra,
seisis mõnni silmapilk paigal ja ütles : „Eks
teie tunne mind ennam?“ Oh Summal, hüdis
Lowisa, se on jo Antton! Katrina ütles :
Antton! kas tõeste? Mis teie mele tulles, ütles
wanna emmand; se Saks seäl on jo paljo surem
ja tuggewam kui Antton. „Tõeste, temma on,
ütles Kristjan, se on Antton! ütles Summala
pärrast, wend, kuidas sa seia said? Minna
mõtlesin sind Roma liinas ollema, monni sad-
da pennifoormad maad siit!“ Wanna isfa õrus
omma filmi, ni kui polleks neid uskunud, astus
tasfa liggimale, ja ruttas siis laiale kättega
Antoni wasto, akkas temma ümber ja ei sanud
muud ühtegi ütelda, kui : „Oh mo poeg
Antton!“ Nemmad piddasid kaua aega südda-
melikkult teine teist ümber kaela. Siis terwitas
Antton omma au wäärt kasto, emmo omma

öelsid, Kristjani, Katrinat ja Lovisat, täis süd-
damelikko rõmo neid jälle nähjes. Ra sedda
noort emmandat ja teuma lapsi, kedda ta essi-
mest lorda näggi, terwitas temma sure rõmoga
fige süddamelikkult. Ni murret kui kil weel
monne filmapilko eest ollid, ni wägga rõmsaks
said nüüd kil. Se foggematta rõm olli kil kurb-
tust ärraajanud, ni kui päike ülestoustes õ
pimmedust ärraajab.

Nüüd affas wanna emma ütlemä: Oh
Anton, sinna leiad meid wägga murrelikko korra
peäl. Sinna jo näggid weel meie nutto, kui sa
ruppa tullid. Oh, lasse ennesele ommeti meie
hädda juttustada. Minna tean kil, ütles Anton;
agga olge otsani rahho, armsamad wannemad,
sest teie asjad on fige parrema korra peäl. Minna
tullen praego Würsti jurest. Temma lasseb teile,
armsam isä, söbralikkult paljo terwist ütelda.

Minnule? hüdis wanna isä. Kuida sa
Würsti jure said? Sedda ei moista minna
mitte. Töeste, minna kardan, et se kil on
agga üks õnnelik unnenäggo.

Ei, ütles Anton, polle se unnenäggo, waid
töesine töe. Istuge omma toli peäle, armas
isä, ja teie armas emma, wotke ennesele sia
asfet, ja lasse ennestele kil selgeste üllesträtida.
Temma panni omma mantlid ärra ja toi üks
paar istmed liggi. Need rõmustud lasso wan-
nemad wotfid tedda enneste wahhele. Kil teised
seisid ümber ringi ja watasid imneks pannes
ja odates temma peäle. — Anton juttustas:

Meie tännine armolik Würst olli, ni kui teie
isä teate, weel ilda aja eest, kui ta Prints olli,
Stalia maal. Seäl said siis üks ferd Roma
liinas nende noorte kunsti meeste malitud pil-
tid üllesseätud watamisesele. Temma läks siina,
ja nende hulga piltide hulgast olli üks isärra-
nis wägga temma mele järrele. Temmale üt-
teldi, üks noor maalmeister temma rigist, Anton
Kroner nimmega, on sedda malinud. Se Prints
lastis mind kutsuda, kitis mind, ja olli minno
wasto wägga armolik. Temma küsis minnult,
mis ma selle pilti eest pidin küssima, ja maksid
mulle omma würstlikko helde süddame järrele
paljo ennam, kui minna ollin küssind. Kui ta
nüüd need kuulsamad piltid Roma liinas tahtis
läbbi wadata, siis ma pidin temmaga ühhes
minnema, tohtisin temma korwas tödas istuda,
ja pidin ka weel monni ferd temma jures
söma. Nüüd said roma liinas monned kallid
wannad piltid, müa wälja pallutud. Prints
söitis minnuga siina neid watama. Temma
küsis nende piltide jures mis temma mele jär-
rele ollid, ifka minnult nou, ja lubbas siis neid
osta. Üks pääw olli nimmetud, millal need
pidid ühhe awwalikko mümisese wisil ärra mü-
dud sama; agga se Prints ei woinud ennam ni
kauaks jäda, sest temma pidid fobdo reissima,
wallitsust wasto wotma. Temma andis siis min-
nule sedda tallitada, need piltid osta, ja selle
eest murret pidbada, et need ka töeste ja ilma
rikkumatta pidid temma kätte sama. Temma

ütles ka sedda üllemad hinda, mis ma nende piltide eest woiksin anda, ja ütles kust ma selle tarbeks pidin rahha sama. Se olli mulle wägga auuks ja olli mul nüüd wägga sübdame peäl. Minna ollin ka ni õnnelik, et ma need piltid paljo allamalt sain osta, kui temma mulle olli lubbanud nende eest maksta. Kui ma nüüd fik, mis ühhel maalmeistril Stalia maal wata misse wäärt olli, ollin näinud, ja kui ofsekohhe üks laew walmis olli ärrapurjetama, siis läksin ma lige nende piltidega laewa peäle. Ma sain ka omma kalli warrandussega jälle õnnelikult maise male. Seal ma siis palkasin piltide tarbes ühhed wanfred, ja et piltid ei pidand wigga sama, sõitsin ma isse liggi, ni kaua kui selle wanfredga ühes würsti liina joudsin. Minna ruttasin kohje würsti majasse ja lastsin ennesest teada anda. Würst olli agga louna sömast ülestoussnud, ja olli nüüd omma kirjotamisse lambris. Ma sain kohje ette. „Noh, terwitan teid Saksale tullema,“ ütles Würst minule wägga sõbralikkult; „mis head teie minule siis Stalia maalt liggi tote?“ Need piltid, ütlesin minna, mis minna ausa sure Würsti kässo peäle ollen osnud. Noh, ütles Würst, mitto tükki nendest? Need fik! ütlesin minna. Kik! hüdis Würst rõmustud, se on jo wägga hea. Temma andis kohje kässo, et need piltid pidid sama wälja woetud ja ülles seadetud. Minna isse ka aitasin. Würst olli ommas lige suremas lustis. Sest temma polle üksi piltide

armastaja, waid temma tunneb ka nende headust. Minna andsin need piltide maksu eest sanud paperid temma kätte. „Sedda rahha, ütles temma, on jo üks hea hulk wähhäm, kui minna teile lubbasid.“ Minna ütlesin: Kus Würst tahhaksite ütelda, kus ma sedda üle jänud rahha ärra annan. Oh, ütles temma wägga armolikkult, sest ei pea ennam juttu ollema. Minna ollen teile tänno wõlga. Kui teie minnuga rahho ollete, siis ollen minna sedda teiega weel ennam. Siiski — teie ollete teed käimast wässiinud ja ollete nüüd piltide wäljawottes ennast weel ennam wässiinud. Teie on hingust tarwis. Temma andis kässo, mulle ommas majas ühte tubba anda.

Kui ma õhta ommas toas istusin, tulli äkkiselt mo mele, sedda wanna, metsakoheto herrad watama minna. Temma olli jo, ilma selle würstita, se ainuke mees, sedda minna seal Würsti liinas tundsin, ja unil olli kül weel moles, kuidas temma enne, kui ta alles üllem metsakohitja herra olli, teid armas issa, tihti watamas käis ja teiega sõbrusses ellas. Temma küsis minnult, kuidas ma sija ollen tulnud. Minna ütlesin sedda temmale. Teie tullete lige õnnelikumal tunnil! ütles temma, ja akkas nüüd kohje mulle juttustama, kuidas teie kässi, mo armas issa, nüüd käib, ja kui paljo pahandust se Kõrlja herra teile on teinud, kuidas teie sellepärast isse ollete würsti liina tulnud,

ja kuida teie jälle, mõnni pääw enne minno tullemist, ilma et middagist õigust olleksite saanud, ollite ärraläänud. Ma tahtsin kohhe jälle Würsti jure miäna, agga Milleri herra ütles, se ei lähhä lorda. Homme hominifo peate paluma et isseärranis teid juttule lastas. Minna tullen teiega ühhes. Se asji on nüüd jo ette ni walmistud, et meil on head wastowotmist lota. Meid sai teisel hommikul pea ette lastud. Minna atkasin kohhe teie pärrast räkima, ja räkisin sure holega. Minna räkisin kuida ma teie majasse ollen tulnud, ja mis head teie minnule ollete teinud. Minna räkisin kil selgeste. Milleri herra ütles mitto kordo: atkage jo asja, atkage asja! Würst naeratas agga ja ütles: Laste temmal: selle hea poja tänolik südda omma wanna kasso-wannematte wasto on wägga mo meelt möda. Kül meie pärrast kuleme mis sest peab wälja tulles. Minna atkasin nüüd Rörkja herrast räkima ja ütlesin mispärrast temma teie wasto ni tigge on, ja et ta ni kui üks linno warras tuhthonesse olleks sanud, kui õnnis Würst temmale polleks andeks andnud. Ei mitte ütles Milleri herra tössise melega minnule, teie unnustate ärra allandlikkult räkida. Würstid woiwad arwast ülleliga armolißsed olla. Rörkja herra olli se lord weel üks noor innimenne ja sellepärrast woiks ikka üks andeksandminne sündida. Noh, ebbasi, ebbasi! ütles Würst minnule. Minna

näitasin temmale nüüd need kirjad, mis teie minnule, armas issa, Stalia male kirjotasite. Ma otfsin neid jo õsel ominast laekast wälja. Seäl polle ka ühte ainulest, kus mitte armollikko Printssile, kis minnuga ühbel maal ellas, teie polleks süddamelikkult õnne sowinud. Se Würst ei luggend neid kohtasi üksi, mis minna temmale näitasin, waid, pärrast kui temma minno läest sure armoga sai lubba küssind, lugges ta neid otsani läbbi. Noh, hea kül, ütles temma, nüüd tulles mul mele, et teie mulle jubba Stalia maal sest tubli mehhest räkisite, üks mees, kis nida kirjotab ja ühte ni head poega kaswatas, se ei woi üks sant mees olla. Sellepärrast, ütlesin minna, peawad ka armolik suur Würst sedda Rörkja herrad nuhtlema, ja selle metsahoitja pojale temma issa ammetid andma. Milleri herra watas pahhasest minno peäle ja ütles: kas siis sedda wisi peab armolikkoo Würstiga räkima. Agga Würst ütles naertes: ni fermeste sedda kül ei sa, kui teie mõtlete, noor mees. Minna pean sedda Rörkja herrad ka esitels kulama. Temma andis Milleri herrale märki ja räkis kül aega alne jures temmaga isseleskis. Selle järrele istus Milleri herra mahha ja kirjotas. Agga Würst ütles minnule: olge teie rahho, kül se saab õigeks sama.

Temma räkis nüüd, ni kaua kui Milleri herra kirjotas, minnuga piltitest. Minno õn-

mis isä, ütles temma, on minnule üks hea hulk neid järrele jätnud. Ma tahhaks hea melega teada, mis teie selle ülle ütlete. Siiski peavad lii piltid jälle sama parvanteud. Sed, da tööd minna nüüd annan teile: Kas teie sedda tahhate ennese peäle wotta? Kige surema rõmoga, ütlesin minna; agga mitte enne kui joulo pühhad möda on. Pühha joulo laupäwa õhtal ollen ma omma au wäärt kasso wannemid essimest korda näinud; joulo laupäwa õhtul pean ma neid nüüd jälle näggema, pealegi weel et nemmad nüüd kurbtusses on, ja minna woin rõõmsad saannud wija.

Se on õige ja lohus! ütles Würst. Tänno andmisle wannematte wasto tahhan ma hea melega järrele anda.

Milleri herra olli ni kaua kirjotamisega walmis sanud ja andis sedda lehte Würsti kätte. Würst kirjotas omma nimme alla, üttelge minno poost omma hea kasso, issale paljo terwid, ütles temma minnule, ja üttelge selle tubli, wanna mehhele, et temma peab ilma murreta ollema.

Agga mis julgeste teie ommeti selle Würstiga räkisite, ütles wanna Milleri herra, kui ta mind minno tuppä olli saatnud. Minna kela sin teid ikka, agga teie ei pand sedda tahhele. Noh, teie armo pärrast omma kasso wannematte wasto peab sedda teile andeks andma. Ka näen minna, et se õigem tee ikka ka se

lühheiu on. Minna kassisin nüüd Milleri herra kätt, mis se Würst temmaga räkinnud ja mista temmal kaskind kirjotada. Pärrast suurt pallumist ütles ta mulle wimaks, Würst on ütelnud: "Pea olleks mind satetud üllekohhust teggema. Seäl on kirri walmis kus selle wanna metsahoitja assemele üks teine mes pididi sama pantud. Agga minna leidsin ommeti järrele mõtlemist selle jures, ja polle, ni julgeste kui nemmad ka selle peäle lootfid, ommeti omma nimme weel mitte alla kirjotanud. Minna tahhan sedda asja nüüd weel öiete pohjani järrele kulata."

Mis Milleri herra olli kirjotand, se olli üks kätt Kerkja herra kätte; siina olli kirjotud: "Ausa armolinnu Würst on sure pahhandussega teada sanud, mis kolhamatta wisi se Kerkja herra selle au wäärt metsahoitja Krunwalti issandaga on ümber käinud; Kerkja berrale antasse selle kirja läbbi sedda kige kindamat kasko, senni kui tullawa aja peäle sedda wanna metsahoitjad omma pojaga ühhegi wisi peäle mitte efftata."

Sedda kasko pididi Milleri herra ühhe kurveriga lohhe Kerkja herra kätte saatma. Se Würst olli weel ütelnud: "Minna tahhan hea melega, selle wanna ausa mehhele, ni pea kui woimalik, kergemat ello sata." Milleri herra satis teile paljo terwid ja kaskis mul teile ütelda: se järrelekulaminne, mis Würst

saab tallitama, saab wistist teie kaswuks olla, ma, ja teie poeg saab tõeste metsahoitja ammetid sama.

Se wanna isand, ni kui ka kil teised, pühkistid ni kaua kui Anton rakis tihti omma silmi. Nüüd toufis isand ülles, akkas Antoni ümber kaela, wottis sedda riet selle Jeesuse sündimise pilti peält ärra, watas tännades taewa pole ülles, ja hüdis: „nüüd laske meid nende inglitega ühhes tänno laulda: Nu olgo Jummalale kõrges ja rahho maa peäl nende innimestele, kis hea süddame tahtmisega on.“

Ühheksas peatük.

Joulo - pu.

Pärrast kui Anton omma jutto sai lõp, petand, noudis ta armsaste omma armsa kasso, wannematte terwise järrele. Temma olli kurb, tussega tähhele pandnud, luida wägga pärrast temma ärraminnewist mollemad wannemad ollid wannanenud. Nende hallid pead ja kortsus palled täitsid temma silmad täis wet. Siiski ei pandnud ta sedda näggewaks, ei ei tahtnud neid kurbastada. Agga wägga panni ka im, mels, luida Kristjan, Katrina ja Lowisa nüüd ommas täies rammus bitsefid. Temma hüdis Kristjani lapsi nüüd mollemit sõbralikkult en, nese jure. „Minno Jummal,“ ütles temma, „nida ruttab se aeg ärra! Sah, kahhelsateis,

künne aasta eest ollid Kristjan, Katrina ja minna, lapsed ni kui need siin; Lowisa olli weel pissem. Nüüd on need lapsed meie as, semele astunud.“ Temma olli rõmus neid lapsi wadates. Agga, ütles temma, kas teie ommad joulo kinkitused ka jo ollete sanud? Dh, ei, ütles se pisike Prants. Se Kõrkja herra rikkus meile sedda nalja ärra; temma on diete üks Herodes. Emma soitles tedda selle jutto üle. Se pisike Klara ütles: Anton, sind on wist üks ingel sija saatnud. Agga kas sa meile ka ühte joulo kinkitust olled tonud? No nuidogi, ütles temma, egga ma teid polle ärra unnustand; agga peate otama, senni kui mo töld järrele tulleb. Seäl sees on kil. Lapsed jäid ka rahho.

Selle järrele todi õhto söök laua peäle. Agga ennam sai räkitud kui södud. Pärrast sömist tahtsid lapsed maggama. Teised kil jäid weel ühhes ülles. Nende armsa pisikestele, ütles Anton, peame homme hommiko ühte isse, ärranist rõmo teggema. Meie peame neile üks joulo, pu walmistama; sest ni kui monnes kothas se söim, ni on monnes kothas ka jälle joulo, pu modis. Kristjan peab omma lastele armo pärrast waetwaks wotma, weel täanna õsel liggidalt meksast ühte nort luselest tua. Need tarwitused sedda puud wälja eh, bitada, ollen minna ühhes tonud. Minna jätkin omma kutsari, kellel hobbofed jo ollid ärra

wässiinud, Tuhvargo mahha, ja ollen jalla teed ülle, lige mäggede sija ruttanud; agga homme hommiko enne walged peab mo töld mo laeka ja teiste asjadega sija joudma.

Zeisel hommikul, wägga warra, kui lapsed weel rahho ja maggusaste maggasid, ollid jo sured innimesesed majas kil sedda joulo: puud ülles seädmas ja walmistamas. Üks noor illus kuse: pu pakso rohheliste ökstege sai toa nurka akente wahhele ülles seadetud. Kui töld olli wälja kramitud, teggi Anton ühhe sure karpi lahki, kus pea kil, mis lastele woib römo tehja, sisse olli pantud. Temma ripputas need pisfikesed kinkitusesed — kallid ounad, kil suggust sukruust tehtud asjad, kännad korwikesed täis sukruust tehtud mandlid, krantsid kunsilikko lilledest rosi ehk taewa kārwa sinnise paeladega ehhitud, ja weel kil suggused ilgawad mängi asjad pu ökste külge. Temma moistis kil wägga illusaste seäda. Nüüd wottis ka ühhe pari tossinad pisfikesesi plet lampisi wälja, kuhho wahha olli sisse lastud. Temma ripputas neid ette wadates, ni et need sedda puud walgustasid, agga mitte pollema ei sūtand, ökste külge. Kui kil walmis olli läksid Katrina ja Lowisa, neid lapsi üllesärratama. Agga nemmad ei tohhi enne tulla, ütles Anton, kui minna ollen lampid pollema sūtand ja kui emma kutsub.

Kui lapsed joulo kinkitusesest kuulsid, olli nell kohhe unni ärra kaddunud. Ei joutud

neid rutto kül ridisse panna. Wimaks hüdis emma: „nüüd tulge!“ Need lapsed kargasid ruttoga tuppa — agga jäid tulle walgusfest ja nende asjade ilgamisfest ötse kui söggestud ätkiselt seisma. Illo ja römo pärrast ülle selle koggematta illo ei sanud nemmad esitels räkida. Nemmad watasid üksi: filmi lahiste sudega selle immelikko pu: illo ja selle paistmist. Nende rohheliste ökste klantsiminne, nende lampide, mis seal wahhel kui tahhed kirgasid, nende punnaste ounte, kul: kollaste pirnide, ja mu ilgawad asjade näggeminne olli nende melest kil üks moismatta asfi. Nemmad ei teadnud mitte, kas se olli ilmsti woib unnenäggo. Wimaks hüdisid sures römus: „oh mis illus, oh mis armas.“ „Ühte nisuggust puud, ütles Prants, mis ni illus on ja talwel ni mitmesuggused wiljad kannab, polle meie metsas wist mitte lejda.“ „Di, ütles Klara, sesuggused puud kas wawad agga Paradisis, ehk koggoniste taewas üksi. Eks polle tössi, emma, Kristus se laps soke on meile sedda puud saatnud?“ „Nida kui se siin on, kül mitte, ütles emma. Siiski on sedda Kristus, kis üks kord kui lapsoke söimes maggas ja nüüd taewas on, sedda römo teile walmistand. Sest kui temma polleks meile sündinud, siis ei teats meie ühtegid joulo römuust ehk joulo kinkitusesest.“ „Hea kül, ütlesid need lapsed, meie tahhame tedda ka öiete armastada ja temma mele järrele ellada. Temma on jo

ni wägga hea, ja temma armastab jo ni wägga neid lapsi. Sesuggust römo, mis temma meile on teinud, polle weel ühhel innimesel ilma peäl olnud."

Wanna emma ütles: "se on kül töst, üks suur innimenne ei woi ennam sedda römo tunda, mis teie nüüd kui lapsed tunnete. Ilmsüta lapsed on need lige õnsamad lomad siin ilma peäl; nende rööm on puhhas ja selge. Summal hoitko teid ilmsüta ja head!" "Oh, ütles temma teiste wasto, suurte innimeste rööm saab wägga tihti häddast ja murrest, au ihaldamisest, rahha armastamisest, mu pahha himmodest, ja wahhest ka weel ommast pahhast süddame teadmisest wihhaks tehtud. Selle pärrast on se üks kallis, tössine sanna mis meie jummalik Dnristeggija ütleb: Kui teie pattust ei pöra ja ei sa ni kui need lapsoksesed, siis ei sa teie mitte taewa riki sisse minnema."

Wanna isä ütles: selle joulo, pu pruk on wägga mo mele järwele. Se on hea ja tark nou meie wanna wannamil, et nemmad selle peäle mötlefid, need kallid kristlikko römo pühhad mitme wisi peäle lastele römo päwiks walmistada. Se lapselik rööm teeb nendele need Isanda pühhad armsaks ja kalliks, ja walmistab nende süddamit, sest üllemast pühhade röömust, sest õnsusest, mis meile ligile on walmistud, ossalisest sama. Tännast päwast peab siin majas igga joulo laupäwa

öhto nende armsa piisikestele üks joulo: pu haljendama. Kui se siis ka polle mitte ni uhkeste ehhitud, kui se siin, siiski ei sa se neile wähhäm römo teggema. Wähhä agga on tarwis, lastele römo tehjes; monned ounad, pirnid, üllekullatud pähkled on jo kül, kui parremad polle. Ei ükski wist sa sedda lijaks piddama, lastele üht ilmsüta tarwilikko römo tehja. Minna mötlen ka, et joulo, pu meile laste kaswatamisse jureks saab sureks kaswuks ollema, temma woib meid, wist kelata, tihti witsa prukimast. Lapsed, kis üks lord ühte joulo, puud on näinud, röömustawad wist terwe aasta selle peäle, ja sawad wist enneminne kuulma, kui nendele üteldas: kui teie sanna ei tule, siis ei sa teie mitte joulo, puud! — kui witsa hirmo kulefid.

Need wannemad ja wanna wannemad tännasid nüüd Antoni selle paljo römo eest, mis temma nende lastele ja lapselastele olli teinud. "Se on tühhi aski, ütles temma, se polle selle jotto wäärt. Agga ma pean teid palluma, et ka teie monda piisikest joulo kinkitust minno kääst mitte ärra ei põlga." Temma teggi nüüd laekast lahti, mis ühhes toa nurkas seisis. "Sedda laekast, ütles temma, ollete teie minule rohkeste täidetud reisi peäle ühhes andnud; nüüd on se õige ja kohhus, et teie sedda koggoniste tühjalt taggasi ei sa." Temma andis wanna emmandale kallid kassokad ja sidi riet.

„Se on jo hea laste kohhus, ütles temma, omma wanna wannemid külma talve ajal sojas piddada.“ Selle nore emmandale ja kahhele neitsile andis temma rohbelist sibi-riet kleitideks, sibi kaela rätikuid Mailandi maalt ja teisi naeste rahwa ehtid. Kristjanile sai üks kallis kahhe rauaga püs, selle laad olli Saksa-
maa pähklepüust tehtud ja wägga kännaste hõbbedaga wälja ehitedud. „Teie, armas isä, ütles Anton wanna isfanda wasto, ei pea nüüd mitte ennam jahhi peäle minnema; teie peate nüüd ommast surest waewast wälja puhkama. Teie on kinnitust ommal wannal eal tarwis. Se korw seäl on täis poddelid sest tige parremast jodawa winast Reini jõe ärest. Sa siin on üks peker selle tarwis.“ Anton andis temmale ühhe hõbbe pekri, mis sisest olli kangeste ülle kullatud. Wäljast poolt ollid ühhe ramme ökstest krantsi sees need sannab sisese kirjotud: „Minno armsa isä Wridrif Krünwaltile 1740 aastase joulo laupäwa mäletusfeks, on sedda 1758 aasta joulo laupäwa õhtul andnud, temma tännolik poeg Anton Kroner.“ Se wanna isfand affas nuttes ümber Antoni kaela. Ugga Anton andis temmale weel ülle selle üks trul kuld rahha. „Teie, armas isä, ütles temma, ollete paljo rahha minno peäle ärrakullotanud. Se olleks üllekohhus, kui teie teised lapsed ja lapselapsed peaksid sellepärast wähhäm sama.“ Se ausa

wanna mees panni immeks ja ei tahtnud jooa kinkitust wasto wotta. Ugga Anton ütles: „se polle suur kinkitus minno poolt. Se armslinne Würst on minnule ni rohkeste kinkinud, ja temma kinkitus teggi minnule kohheforrast römo, et mul selle läbbi woimalikkuks sai, teie ühte wanna wölga, mis ma muidogi millalgi ei joua ärra maksta, nattuge ärratasjuba.“

Kif teised seäl ümber seisjad pandsid wägga immeks. Ugga se wanna emmand ütles: „oh Anton, kuidas meie olleks sel joulo laupäwa õhtul, kui sa esimest korda meie majasse tullid, sedda woinud möttelda, et sa meile ükskord ühte ni römsad joulo laupäwa õhtad piddid walmistama, ja armolisse Würsti jures meie eest räkimisfega meid ni surest häddast ärrapeastma, ja meile kif, mis meie sinnule olleme teinud, ni rohkeste ärratasjoma!“ „Sedda on Jummal teinud, ütles Anton. Temma satis mind teie majasse; et teid ja mind rohkeste õnnistaks. Temma nimmi olgo kidetub!“

„Siiski, ütles nüüd Anton, lubbage mulle nüüd, et ma kohhe ärrareisin.“ „Mis, kuidas, miispärast?“ hüübsid kif immeks pannes. Ugga temma ütles: „minna sõidan nüüd Rindgri herra jure. Ma lodan et ma seäl weel kiriko woin miäna, ja omma kalli meistriile omma minneki läbbi foggematta römo tehja, ja tedda õhto ühhes sia tua. Siis tahhame sead teised pühhad, ja kif tekseid wanna aasta

päwad bige rõõmsaste ühhes koos lõppetada. „Kif ollid Antonid tõlda saatmas. Ohtul tuli Anton omma õppetaja meistriga taggasi, ja seäl wannas metsahoitja majas üksikis metsas eWasid nüüd neil päwil ni õnnelikud innimesed, kui neid agga wois maa peäl ellamas olla.

Mis Antoni eddaspididest elust weel olleks rätida, se on lühhidelt se: Antan pallus sedda wanna isfandad ja temma maja emmandad, et nemmad omma tüttre Lowisa temmale abbasafaks lubbasid. Mollemad lubbasid sedda rõmoga. „Dh Lowisa, ütles wanna emmand, se lord, kui sa Antonile sedda õunakesi joulofinkitusfeks andsid, ei mõttelud minna wist sedda et temma sind kui omma pruti üks lord pidbi Ultri ette wima.“ Need pulma:pidud ollid weel need fige rõõmsamad pidud, mis ellades seäl metsahoitja majas ollid petud. Anton õstis ennesele ka wūrsti liinnas ühhe maja, ja temmal olli kui ühhel targal maalmeistril ikka paljo malimist, ja temma ellas omma armsa Lowisaga fige rahholikkumad ello.

Sullewal lew wabel tuli se Wūrst fogga matta omma jahhi lossi peäle Kaljonurka, ja toi sedda wanna metsa kohto Milleri herrad ja ühte woõra maa meest kis metsa asjades tark olli ennesega ühhes. Üllem metsahoitja Kõrkja herra olli wägga ehmatand, ja ei lootnud sest armolikkust woõrusfekt ennesele paljo head tullemä. „Teie ollite ülle minno käd,

kude astunud,“ ütles Wūrst temmale. „Minna olleks pea, teie walle kirjade järrele, sedda wanna metsahoitjad ammetist lahti teinud, ja mõtlesin jo, sedda uort metsahoitjad ühhe alla ma ammeti peäle seada; agga sedda foggona, suggowõssa ni ilma armota majast wälja ajada, kui teie nou olli, se polnud millalgi minno tahtminne. — Siiski esfiteks tahhame need metsad järrele wadata.“

Üllemä metsahoitja herra jäggo metsa olli ühhe wägga santi korra peäl. „Nende paperite peäl mis temma üllesandis, ütles Wūrst, olli kif wägga heaste. Seäl olli kif ni illusaste kirjotud ja malitud, ni kui trükkitud. Agga metsas leian ma sedda teisiti. Monne kohha peäl on paljo ennam puid seisnud, kui rehningi peäl on üllesantud. Temma on mind petnud.“ Kõrkja herra olli, ni kui se ka pärrast ilmsiks sai, ühhe liggibalta raua sullatamisese wabriku peäle aeg ajalt monni tuhhat sülda puid ennam ärrä andnud, ennam kui temma rehningi peäle üllesandis. Temma olli, et ta ni uhkeste kui üks Wūrst ellas, omma warrandust kif ärrapillanud, peälegi weel wõlga teinud ja omma Wūrsti head sallaja warastand. Wūrst laskis tedda ammetist lahti, ja käs kis, temmal sedda rahjo ärra maksta. Se waerne Kõrkja herra ellas nüüd omma piõfitesse moisa peäl wägga waesel wistil.

Selle wanna metsahoitja isfanda jaggu
metsa leidis Würst lige parrema forra peäl.
Temma tulli isse temma majasse, kitis selle
wanna mehhele omma rahho ollemist, lastis
ennese ette kii temma perret tulla ja rädis igga
ühhega wägga söbralikkult. Enne kui ta omma
halli runa selga istus, tedda üks ratso sullane
olli utse ees kinnipiddand, ütles ta Kristjanile:
„Sinna olled nüüd metsahoitja; olle ka eddas,
pidi ommas ommetis ni tubli!“ „Teie, ütles
Würst wanna isfanda wasto, ollete kül kaunis
wanna; agga ommeti weel kaua mitte se nödber
wanna mees, ni kui Kõrkja herra teid ütles
ollemä. Teie ollete omma wannadusse pärrast
weel kaunis tuggew; minua ei woi teid ommast
tenistussest weel mitte lahti lasta. Teie sate
mind moistma, kui minna teile ütlen: Säge
terweks, üllemetsahoitja herra!

A. Umbliä.
